

AUGUST
SRPEN
SIERPIEŃ

8

1959
cena 1 zł

KULTURNÉ SOCIÁLNICASOPI

Londýnský berní úřad obvinil 50letého dělníka Billa Hughese, že má nezákonné příjmy a neplatí daně. Bylo totiž zjištěno, že má na vkladní knížce úspory ve výši 6.000 liber sterlingů a měsíčně přitom vydělává pouze 72 liber. Daňoví odborníci přitom usoudili, že je vyloučeno, aby tolík uspořil bez nezákonných příjmů.

Bill Hughes se ke svým úsporám přiznal a prohlásil, že je získal následujícím způsobem:

Nikdy nejedl sladkosti, nekouřil, nepil, nechodil na schůzky, holil se bratrovou žiletou, od vlastní babičky bral 12% úroku za půjčené peníze, pracoval v noční směně, aby mohl nosit otcovy boty a nemusil ničit svoje, třináct let si nekoupil nové šaty, nikdy nekupoval květiny, za celý život byl jen jednou v kině, jedl všechno, co mu dali, i když mu to nechutalo, zašíval všechno, dokonce i prádlo, nikdy nevydal na sváteční výlet více než tři šilingy.

Ufff!!!

Princ Talal zo Saúdskej Arábie sa pri akejsi príležitosti zoznámil s dánskym robotníkom z Kodane, s ktorým si potom dlhší čas dopisoval. Keď z listov svojho dánskeho priateľa zistil, že tento má iba jednu ženu a dvoch synov — preukázal sa ako dobrý priateľ: ponúkol mu niekol'ko zo svojich manželiek. Nateraz ešte nevedno, ako na túto priateľskú ponuku bude reagovať dánsky robotník — a najmä jeho zákonitá manželka...

Z pätorčiat, ktoré sa narodili pred 24 rokmi manželom Dionne, štyri sestry dosiaľ žijú. Nedávno Anneta, Cecile, Yvonne a Mária, ktoré žijú v Montreálu, oslavili svoje narodeniny. Sú to už štvrté narodeniny, ktoré oslavujú bez ich piatej sestry Emily, ktorá zomrela dňa 6. augusta 1954 na epilepsiu.

Švajčiarska novinárka, Katherina von Arx, je prvou bielou ženou, ktorá sa dostala na ostrov Espiritu v nových Hybridoch. Tento ostrov sa nachádza asi 1,400 mil severovýchodne od Sydney. Na ostrove ešte stále žijú divoké kmene, ktoré zbierajú l'udské lebky.

Domorodci v živote nevideli ešte bielu ženu a preto ju považovali za zvláštnu bytosť a oslavovali ju ako nejakú kráľovnu. Domorodci pozorovali jej dvoch spoločníkov, francúzskeho

novinára Drilhona a amerického vedca prof. Gressita a robili všetko, čo oni, hľavne, keď išlo o slečnu von Arx. Napríklad, prv než si jej spoločníci vzali jedlo podali misu Katherine.

Slečna Arx tam zostala týždeň a za tú dobu chcela deti učiť malovať. Dala im tužky do rúk. Ale tieto radšej vykopávali zo zeme hmyz, ktorý potom jedli. To sa im zdalo praktickejšie.

Nerob dnes, čo môžeš odložiť na zítro. Dnes si už dosť chýb urobil.

Dňa 19. septembra 1783 Ludvik XVI. francúzsky kráľ, bol pozvaný, aby videl let balónu do vzduchu. Bol to prvý pokus bratov Montgolfierov. Prvými cestovateľmi v tomto balóne, ktorý bol naplnený teplým vzduchom bol kohút, kačica a ovca. Kráľ bol taký nadšený úspechom tohto letu, že ponúkal bratom Montgolfierovcom zločinca z väzenia ako prvého

l'udského cestovateľa. Bratia boli pobúrení, ale báli sa odporovať kráľovi.

Bol to historik kráľa, Jean de Rozier, ktorý mu vyjasnil, že by to bola česť pre toho, kto urobí let a kriminálnik si podobnú česť nezaslúži. Kráľ sa otočil a odporučil, aby to urobil historik. Rozier sa nezdáhal a tak bol prvým človekom, ktorý letel v balóne.

Skupina anglických vedcov predviedla v Britskej spoločnosti pre pokrok vedy stroj, ktorý podľa ich presvedčenia môže presne zistiť, či sa hodí muž a žena na uzavretie manželstva. Práca stroja je založená na analýze elektrických prúdov vyučovaných mozgom človeka (encefalografy), pomocou kriviek získaných na 22 malíckych televíznych obrazovkách a dovolujú zistiť stupeň intelektu a citovú stálosť vyšetrovaných.

Vedci predpokladajú, že keď krivky prúdu mozgu muža a ženy sa zhodujú znamená to, že ich spoločný život bude prebiehať hladko, bez hádok budú riešiť všetky problémy rovnakými prostriedkami a úsudkom.

Medzi mestami Trieben a Rotterdam sa jednu sobotu prihodil zaujímavý úkaz: na všetkých osobných autách, ktoré prechádzali touto cestou, sa v určitom mieste rozbielo predné ochranné sklo.

Na okolí nebolo človečka, ani pred ziadnym autom nešiel iný voz, ktorý by snáď to mohol zapričiniť.

Niečo podobného sa stalo nedávno aj v Taliansku, na ceste vedúcej v blízkosti známych

kamenných lomov v blízkosti Carrare. Pre obidva prípady je príznačné, že práve tak v Carrare, ako aj z Triebne sa sklo na autách samo od seba rozbielo nedaleko magnezitového lomu. I

napriek tomu, že tento tajomný zjav dosiaľ nepodarilo vysvetliť, panuje názor, že spôsobujú určité vzdúšné vlny, ktoré vznikajú pri výbuchoch v uvedených lomoch.

ZAHRAJNICNÉ UDALOSTI

Po deväť dní v júli t.r. počas pobytu sovietskej stranicej a vládnej delegácií v Poľsku — sledoval svet s veľkým záujmom výpovede súdrhu Chruščova. V jeho referátoch, ktoré vyhlásil na svojich cestách po Poľsku, boli slová zvlášne vázne a dôležité. Predseda Rady ministrov veľkého sovietskeho štátu ešte raz potvrdil, že náš hranice na Odre a Nyse sú nenarušiteľné. Táto návštěva okrem toho potvrdila úplnú jednomyselnosť Poľska a Sovietskeho svazu vo všetkých otázkach.

Zmýlili sa všetci tí, ktorí mysleli ináč a počítali s prisťovím „hrušky na vrbe“.

Konečne, nebol to jediný moment v politike posledných čias, v ktorom niektoré západné kruhy a noviny strašili čiernym pesimizmom a robili všesto, aby sa čoraz rýchlejšie hromadili ľadu „studenej vojny“.

V Spojených štátach zorganizovali „Týždeň ujarmených národov“. Išlo tu o národy východnej Európy, o.i. tiež o Poľsko.

Tento týždeň sa zakončil úplným fiaskom. Amerika sa v tom čase zaujímala o čosi celkom iné. Viceprezident USA Nixon bol vtedy v Moskve, cestoval po SSSR, rečnil, rokoval s Chruščovom na oficiálnych stretnutiach i v domácom zátiší.

V súvislosti s touto návštěvou vtipne bolo napísané, že o výsledkoch pobytu Nixonova v Sovietskom sváze povie jeho spatočná cesta. Ak Nixon pôjde z Moskvy do Bonnu, Paríža, či Londýna bude to znamenat, že mierové snahy utŕžili fiasko. Ale Nixon prišiel do Varšavy. Je to návštěva dôležitá z každej stránky. Po prvý raz od rozpočiatia „studenej vojny“ štátnik západného sveta a takej vysokej funkcie ako je viceprezident západnej veľmoci, prichádza do jedného štátu socialistického tábora s oficiálnou návštěvou.

Hodno tu zdôrazní niekoľko faktov: návštěva Nixonova v Poľsku uskutočnila sa po pobytu Chruščova v Poľsku, po vyhláseniaci a komunikácií, v ktorých sa zdôrazňuje ďalšie prehľbenie poľsko-sovietskeho priateľstva a predovšetkým vyšie konštatovaná zhodnosť názorov v mnohých oblastiach, teda aj v zahraničnej politike.

Nemôže byť ani reči o tom, že Nixon prišiel do Poľska hľadať rozpory na osi Varšava — Moskva. Nixon prišiel do Varšavy vediaci o tom, že medzi Poľskom a SSSR niet rozdielnosť, ale celková solidarita. Pobyt Nixonova je dôvodom že otázka spolunažívania nachádza praktické uskutočnenie. Lebo súčasné vzťahy s táborm, do ktorého nepatríme a nebudem patrīť, to nie je nič iného ako spolunažívanie, za ktorým nasleduje posilnenie mieru, rana rozsievacom „studenej a horúcej“ vojny.

V takejto situácii nič neznamená mlčanie niektorých amerických politikov v otácke stanoviska Chruščova k problému hraníc na Odre a Nyse. A to vtedy, keď taký spojenec Adenauera ako je de Gaulle, vyjadruje, že sa nenarušiteľnosť hraníc na Odre a Nyse. Je smiešne také organizovanie „týždňov ujarmených národov“, keď jeden z tých takzvaných ujarmených národov a v skutočnosti národ úplne suverénny, hostí na oficiálnej návštěve štátnika USA viceprezidenta Nixonova.

Zbožné želania svetovej reakcie sa nespĺňajú. Nepriateľská protisovietská kampaň pravicových a vojenských kruhov Dánska, Nórska a Švédska prinútia sovietsku vládu k odloženiu návštěvy Chruščova v Škandinávských štátach. Nie je to nič iného ako zámerná činnosť v neprospech vzájomného spolunažívania a svetového mieru.

A teraz sa prenesme na druhý koniec Európy. V Grécku sa reakcia snažila odsúdiť národnú hrdinu Manosa Glezoa. Ale medzinárodný protest proti nespravodlivému rozsudku mu zachránil život.

V ďalekej Kube vodca Ľudu Fidel Castro opäť si odniesol palmu víťazstva a doterajší prezident Urrutio — ako odporca poľnohospodárskej reformy musel podať demisiu.

Vo Viedni sa reakcia snažila prekaziť Svetový festival, nahovárajúc viedenčanov, aby bojkotovali festivalové podujatia. Ale krása a sila mládeže uchvátila viedenčanov.

Je vidieť, že všade, kde sa čosi deje, viďazí úsudok nad ľudstvom a to je vlastne pokrok.

V USA veľci vynášli radar, ktorý na veľkú odľahllosť určuje či to ide muž, alebo žena. Žiaľ niesť ešte radar, ktorý by s takou presnosťou predvídal medzinárodnú situáciu. Ale je zato na svete úsudok medzi prostým ľudom a stále viacaj aj medzi politikmi.

NA ZAKONCENIE EŠTE JEDNA ZPRAVA, KTORA VYVOLALA VEĽKÝ DOJEM NA CELOM SVETE. NA POZVANIE PREZIDENTA EISENHOWERA PREDSEDA RADY MINISTROV SSSR N. CHRUŠČOV NAVŠTIVI OFICIÁLNE V SEPTEMBRI T.R. USA. PREVIDUJE SA TAKIEZ OFICIÁLNA NÁVŠTEVA PREZIDENTA EISENHOWERA V SSSR EŠTE V NOVEMBRI ALEBO DECEMBRI T.R.

SÚ TO DOBRE PERSPEKTÍVY NA NAJBЛИŽŠIU BUDУCNOSТ.

„POLITIK“

GDY Hitler 12 marca 1938 r. bezkarnie zagarnał Austrię*) prasa radziecka ostrzega przed groźnym niebezpieczeństwem dalszej agresji hitlerowskiej. Więcej. 17.3. 1938 r. rząd ZSRR przekazuje brytyjskiemu MSZ specjalne oświadczenie wzywające do podjęcia praktycznych posunięć zbiorowych i kończące się słowami: „Jutro może już być za późno, ale dziś jeszcze jest czas po temu, jeżeli wszystkie państwa a zwłaszcza wielkie mocarstwa, zajmą zdecydowanie niedzwiedziane stanowisko wobec problemu zbiorowego ratowania pokoju“.

Odpowiedź ówczesnego rządu brytyjskiego jest niezmiennie charakterystyczna.

„Konferencja, w której wzięłyby udział tylko niektóre mocarstwa — głosi nota rządu Chamberlaina — i która miałyby na celu nie tyle zapewnienie uregulowania nie rozwijanych problemów, ile zorganizowanie skoordynowanej akcji przeciw agresji, niekoniecznie wywrote zdaniem rządu Jego Królewskiej Mości, doboczny wpływ na perspektywy pokoju europejskiego“.

W DWUDZIESTOLECIE WRZEŚNIA

JAK RZUCONO CZECHOSŁOWACJE NA POŻARCIE HITLEROWSKIEJ RZESZY

Proszę mówiąc, nie należy zabezpieczać Europy przed agresją hitlerowską „skoordynowaną akcją“, tj. antyhitlerowskim sojuszem obronnym — systemem zbiorowego bezpieczeństwa. Należy natomiast „uregulować“ z Hitlerem „nie rozwiązane problemy“ metodą jaką führer dokonał „Anschlussu“. I w duchu żądań Hitlera wysuwanych z kolei wobec Czechosłowacji, pod pretekstem „ochrony mniejszości niemieckiej“ w Sudetach.

Odpowiedź właściwa ówczesnego rządu W. Brytanii i Francji na ostrzegawcze apele ZSRR stała się — po licznych kontaktach z Hitlerem i brutalnych naciskach na burżuazyjny rząd czechosłowackiego

słowacki — konferencja w Monachium (29.9.1938. z udziałem Hitlera, Mussoliniego, Chamberlaina i Daladier'a), gdzie Hitlerowi wydano na łup Czechosłowację. Francja i W. Brytania wyraziły w Monachium zgodę na zabór Sudetów przez III Rzeszę. Pięć miesięcy później Hitler połknie resztę Czechosłowacji.

A przecież Czechosłowacja posiadała silną, doskonałe wyposażoną armię (w I rzucie 30 dywizji i poważne lotnictwo), świetny przemysł zbrojeniowy, potężny system fortifikacji właśnie w Sudetach i bazy odległe zaledwie o 200 km od Berlina.

A HITLEROWSKI REICH?

W czasie procesu norymberskiego generał Keitel na pytanie: „Czy Rzesza zaatakowałaby Czechosłowację w roku 1938, gdyby mocarstwa zachodnie pozostały wiernie (dokończenie na str. 10)

MEZI POLSKÝMI A ČESKOSLOVENSKÝMI FILATELISTY

V letošním roce, kdy polští filatelisté slaví 65 let organizované filatelie, pozval Polský svaz filatelistů (PZF) zástupce Ústřední československých filatelistů k návštěvě Polska.

Hlavním účelem setkání zástupců obou svazů byla vzájemná výměna zkušeností a dohoda o úzké spolupráci mezi oběma svazy.

DOHODA O SPOLUPRÁCI (výňatek).

ÚČSF a PZF uznávají velké výchovné a didaktické hodnoty filatelie. Filatelie spojuje milióny lidí na celém světě.

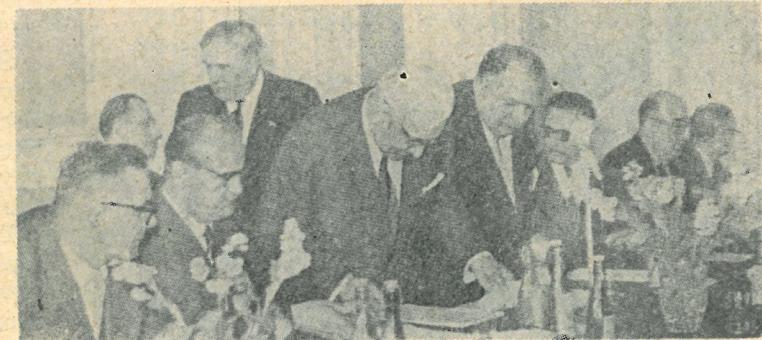
ÚČSF a PZF kategoryčky protestují proti zneužívání filatelie k propagaci revizionistických a revaršistických hesel.

Ve Varšavě si delegace prohlédla nově vybudované čtvrti starého města a navštívila redakci časopisu „Život“. V srdečném rozhovoru bylo projednáno rozšíření filatelistické rubriky tohoto časopisu.

Delegace navštívila také Krakov, ve kterém byl před 65 lety založen první klub filatelistů v Polsku. Po návštěvě střediska krakovských filatelistů prohlédla si čs. delegace starobylé město a památný hrad Wawel.

ÚČSF srdečně zdraví všechny polští filatelisty.

(kp)

Předsednictvo VI. sjezdu delegátů PZF ve Varšavě. Zleva: Jan Klimek, zástupce min. spojů a místopředseda PZF; Stanislav Chromík, předseda PZF; M. Perzyński, předsedající sjezdu, a František Smolík, předseda ÚČSF, který z tohoto místa pozdravil sjezd polských filatelistů.

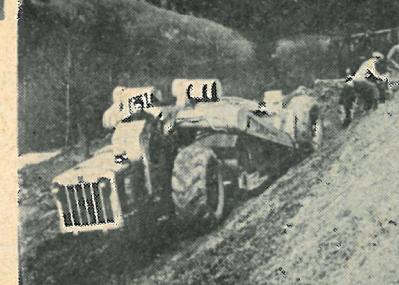
CITATEL'U!

Nezabudni zaplatiť poštárovi alebo kolportérovi predplatné za „Život“ zl. 3.— za mesiace: október, november a december t.r. do dňa 15. septembra 1959.

Pre stálych odberateľov Redakcia pripraví na IV. štvrtfrok celý rad konkurzov — prekvapení s hodnotnými odmenami.

Podpredseda Rady ministrov SSSR Kozlov v rozhovore s prezententem Eisenhowerem a viceprezidentom Nixonom počas svojho pobytu v USA.

Vyše 200 miliónov zlých určených je na tohoročné investície v Bieszczadach. Za to, okrem iného, vybuduje sa 50 km ciest a 8 mostov. Na obrázku budovanie pri Baligrodzie.

Rozpočatie výroby polského syntetického kaučuku v chebskom zavode v Oświęcimie. Na snímke: pohľad na časť závodu.

Ziačky V. triedy základnej školy v Kiangmen trávia voľný čas pri pletení košíkov v rámci záujmových krúžkov.

ROZVOJ POL'NOHOSPODÁRSTVA

V ROKOCH 1959 – 1965

Ústredný výbor PZPR a Hlavný výbor ZSL konštatujú, že v období posledných rokov dosiahli sa v rozvoji poľnohospodárstva pozoruhodné výsledky, ktoré sa prejavili predovšetkým vo vzreste poľnohospodárskej výroby.

V rokoch 1954–1958 poľnohospodárska výroba úhrne vzrástla o 25 percent, tovarová o 36 percent:

Vynikajúce výsledky rozvoja poľnohospodárskej výroby rolníci i pracovníci v poľnohospodárstve dosiahli vďaka tomu, že štát poskytol rolníkom významnú pomoc: znížil zaťaženie rolníctva povinnými dodávkami, zvýšil ceny za mnohé poľnohospodárske články vykupované štátom, významne vzrástlo zaopatrenie dedín investičnými prostriedkami, rozšíril úverovú pomoc, vzrástli bezprostredné náklady štátu na rozvoj poľnohospodárstva. Všetko toto vzbudilo hospodársku iniciatívu rolníkov a ich záujem o vzrasť výroby. Výrazom toho je urýchlený vzrast investícii z vlastných prostriedkov dediny, ktoré v rokoch 1957 a 1958 sú o 5,4 miliárd zlотовých t.j. o 59 percent väčšie, ako v rokoch 1955 a 1956. Vzrást spotreba umelých hnojív, používanie kvalifikovaných semien, prostriedkov na ochranu rastlín atď.

Dosiahnutie 30 percent vzastu poľnohospodárskej výroby do roku 1965 je zintenzívnením t.j. zvýšením hektárových výnosov, rozvojom priemyselného obrábania pôdy, zvýšením počtu kusov dobytka na 100 ha atď. — je nevyhnutnou úlohou, hoci, zároveň ľažkou, napäťou.

Hlavné ľažkosti v tejto oblasti spočívajú: v technickej zaostalosti násheho poľnohospodárstva a najmä v oblasti mechanizácie, meliorácie a investičnej výstavbe, — v spoločenskej zaostalosti spojenej s rozdrobenými hospodárstvami rolníkov, ako aj nízkou poľnohospodárskou kultúrou v mnohých oblastiach našej vlasti.

Zvýšenie investícii v poľnohospodárstve predovšetkým zo strany rolníkov, ale aj zo strany štátu má sa koncentrovať hlavným smerom, t.j. na mechanizáciu poľnohospodárstva, melioráciu a poľnohospodársku výstavbu. Mechanizácia znamená oslobodenie rolníkov od najťažších prác v poľnohospodárstve, ako aj vytvorenie možnosti šetrenia ľudskou pracovnou silou, ktorá môže byť využitá produktívnejšie v iných prách.

Umožní oveľa lepšie a v správnych agrotechnických termínoch vykonávanie poľnohospodárskych prác, na zníženie strát pri zbere obilia, na lepšie využitie prirodzených bohatstiev pôdy. Uľahčí agrotechnické práce v širšom merítiku, ako napríklad podmietky, osev, atď., ktoré sa konajú v čase najväčšieho zaťaženia poľných prác. Mechanizácia poľnohospodárstva umožní ohraničenie počtu koní a tým ušetrenie značnej časti krmovín a rozšírenie rozvoju chovu dobytka a ošípaných.

Meliorácia je druhou nesmiernou väčšou hvbnou pákou vzastu poľnohospodárskej výroby a jej zintenzívnenia.

Regulácia vodných pomerov si vyžaduje polovicu úžitkovej poľnohospodárskej pôdy v štáte.

Náklady na poľnohospodársku melioráciu pôdy sú vysoko výnosné, pričinujú sa k rýchlemu vzastu hektárových výnosov z ornej pôdy (prírastok na hektárových výmosoch obilia vynáša primerne 4 q a sena 30 q). Zmeliorovaná pôda ľahšie znáša suchá, ako aj veľké dažde a zvyšujú sa kalorické hodnoty sena.

Aby sme dosiahli vysoké efekty vďaka meliorácii, treba rozšíriť plán melioračných prác v rokoch 1959–65. Vďaka meliorácii z ornej pôdy opatrenej kanálmi a drežmi, zhodne s vytýčeným plánom, máme získať do dotočných 1.100 tisíc ton obilia.

Vďaka meliorácii lúky a pašienky v období najbližších 7 rokov prinesú poľnohospodárstvu prírastok 7 miliónov ton sena.

Dôležitá časť investičných prostriedkov musí byť určená na ďalší významný **vzrast výstavby dediny**, najmä poľnohospodárstva.

Aby sa zvýšilo tempo výstavby na dedine, štát zvyšuje úvery a zabezpečuje dovoz stavebného materiálu: cementu — 2,5 krát, vápna 2 razy, tehličiek až 3 razy viac ako v roku 1958.

Rozhodujúcim činiteľom rozvoju výstavby na dedine bude pracovná a finančná účasť samého obyvateľstva dedín.

Treba zabezpečiť realizáciu plánu elektrifikácie dediny, ktorý predpokladá zavedenie elektrickej energie do 75–80 percent dedín do roku 1965 a zakončenie elektrifikácie okolo roku 1970.

Široké využitie modernej techniky a prístup k nej malým a stredným rolníkom môže zabezpečiť iba spoločné využitie väčších a drahších poľnohospodárskych strojov, zakupovaných zo spoločných fondov. Splnenie rozsiahleho plánu meliorácie ako aj správne využitie melioračných zariadení, vyžaduje si spoločné úsilie rolníkov a hromadenia spoločných fondov. Rovnako kolektívna iniciatíva rolníkov je nevyhnutné potrebna k uspokojeniu neustále vzrastajúcich potrieb dediny v rezorte výstavby, pretože výroba a všeobecného zvýšenia poľnohospodárskej kultúry.

Preto je potrebná na dedine masová, všeobecná, spoločensko-hospodárska rolnícka organizácia, ktorá hlavným cieľom bude organizovanie práce rolníkov pri zvyšovaní a zdokonalovaní výroby spojením individuálnej práce so vzájomnou pomocou a spoluprácou opretou o zhromaždené prostriedky a štátnej pomoci.

UV PZPR a HV ZSL sa nazdávajú, že takou organizáciou sa stanú **poľnohospodárske krúžky**, ktoré sú doteraz v 18 tisíc obcí a zdrúžujú okolo 500 tisíc členov.

UV PZPR a HV ZSL vychádzajú z predpokladu, že financovanie zvýšeného programu mechanizácie najväčšieho počtu poľnohospodárstiev vyžaduje si, aby sa štát zrieckol v prospech rolníkov poľnohospodárskych poplatkov, vyplývajúcich z rozdielu cien platených štátom za povinné dodávky a za nákup tovarov na volnom trhu. Doteraz povinné dodávky boli poplatkom rolníkov na celkový rozvoj národného hospodárstva, z čoho samozrejme malo osôb aj rolnícke obyvateľstvo.

Teraz rolníci, odovzdávajúc štátu povinné dodávky v doterajších rozmeroch, budú platiť sami na seba na rozvoj svojich hospodárstiev, na zvýšenie ich dôchodku a produkciu v prospech štátu. Lebo štát odovzdá rolníkom rozdiel medzi cenami platenými na volnom trhu.

Túto sumu neodovzdajú bezprostredne jednotlivým rolníkom, ale ich spoločensko-hospodárskej organizácii, t.j. poľnohospodárskemu krúžku. Z týchto prostriedkov vznikne „fond na rozvoj poľnohospodárstva.“

Týmto fondom budú disponovať poľnohospodárske krúžky, premieňajúc tieto prostriedky doplnané vlastnými vkladmi rolníkov na presne určené investičné ciele, slúžiace rozvoju poľnohospodárstva a predovšetkým na nákup väčších poľnohospodárskych strojov, určených k hromadnému úžitku zároveň rolníkov-členov poľnohospodárskych krúžkov, ako aj rolníkov, ktorí nepatria do tejto organizácie.

Štátna pokladňa už nebude čerpáť dôchodky z povinných dodávok. Hoci rolníci aj nadále budú odovzdávať štátu povinné dodávky, ako celok nič nestratia na rozdielne cien, ktoré sa platia za povinné dodávky. Lebo tento rozdiel štát vracia v inej forme.

Užitok budú mať z toho všetci rolníci za takých istých podmienok, hoci výška povinných dodávok je rôzna, čo závisí od veľkosti jednotlivých hospodársstiev.

Zakiaľ poľnohospodárske krúžky zhromaždia určitý fond potrebný na základnú mechanizáciu poľnohospodárskych prác v celom štáte, na urýchlenie melioračných prác, štát bude musieť zachovať systém povinných dodávok do konca roku 1965. V tomto čase poľnohospodárske krúžky budú môcť tento fond významne zvýšiť o dôchodky plynúce z vlastného hospodárenia, ktoré sa bude rozvíjať v rôznych formách.

Predpokladáme, že za sedem rokov, už nebude potrebovať takého typu štátne dotácie na mechanizáciu poľnohospodárstva. Vtedy tiež zrušíme povinné dodávky.

Fond na rozvoj poľnohospodárstva bude ustanovený dňa 1. augusta 1959 pričom na tento fond štát odovzdá v tomto roku dôchodky z povinných dodávok obilia a zemiakov. Dôchodky z povinných dodávok iných potravných článkov budú v tomto roku aj nadále plynúť do štátnej pokladne — na fond od 1. januára 1960.

Hospodárska činnosť poľnohospodárskych krúžkov musí sa riadiť zásadou rentovnosti, ktorá zaistí primajúcej hradenie bežných trov využitia a amortizáciu trvalých výrobných prostriedkov. Poľnohospodárske krúžky majú sa stať o dosiahnutie čistého zisku za účelom zvýšenia spoločného majetku na čoraz plnšie uspokojovanie potrieb rolníctva. Finančné prostriedky z amortizačného fondu sú určené na generálne opravy a nákup nových trvalých výrobných prostriedkov.

Maietok poľnohospodárskych krúžkov a dosiahnuté čisté zisky majú byť spoločným nedeliteľným vlastníctvom rolníkov organizovaných v poľnohospodárskom krúžku. Ceny za úsluhy, ktoré poskytuje poľnohospodársky krúžok majú byť rozdielne pre členov a pre nečlenov.

Vytvorenie stálej materiálnej bázy pri poľnohospodárských krúžkoch umožní na mnohostrannejšie a praktickejšie uskutočnenie technického vokroku v rozdrobenom rolníckom hospodárení. Poľnohospodárske krúžky budú mať tiež možnosť širšieho rozvíjania poľnohospodárskych poriad, rozširovanie poľnohospodárskej vedy a uťúžovanie zväzku medzi poľnohospodárskou praxou a poľnohospodárskou vedou.

Poľnohospodárske krúžky a odborné skupiny činné v ich rámci majú sa stať v prvom rade o kontraktovanú výrobu a bťie nad tým, aby kontrahenti boli zaopatrení správnymi výrobnými prostriedkami.

Budú môcť uzatvárať zmluvy v medenej obci a vďaka tomu pričiniť sa k správnejmu rozmiestneniu kontrahované výroby, napomáhajúc rolníkom v špecializácii v jednotlivých odvetviach poľnohospodárskej výroby. Poľnohospodárske krúžky organizujúc hromadné prídeľy zakontrahovaných produktov budú môcť zaistiť kontrolu správneho odberu a klasifikácie pridelovaných poľnohospodárských produktov.

Siroké pole činnosti majú poľnohospodárske krúžky v oblasti hospodárenia s umelými hnojivami, kde sú doteraz ráležite nevyužité výrobné rezervy. Pomoc rolníkom vo využívaní týchto veľkých rezerv v hospodárení s umelými hnojivami má byť každodenou úlohou poľnohospodárskych krúžkov. Tá pomoc sa má prejavovať v instruovani a popularizovaní racionalného hospodárenia organickými i umelými hnojivami, prostredníctvom rôznych konkúzov, odborných besied, zakladaním vzorových políčok v obvode obce, atď.

Veľký význam pre výrobu má uľahčenie rozsevu umelého vápna a rozvoz

Prof. Stefan Ignar
podpredseda vlády
a predseda NK ZSL

tekutého hnojiva zavedením techniky. Poľnohospodárske krúžky budú odohrávať dôležitú úlohu pri zásobovaní rolníkov kvalifikovaným osevom. Ich úlohou bude výber reprodukčných hospodársstiev, kontrola výsadby a organizovanie susedskej výmeny semien, propagovanie osev kvalifikovaným obilím, popularizovanie a propagovanie rôznych druhov rastlín prostredníctvom pokusných políčok, organizovanie hromadného nákupu a výmeny osev.

Poľnohospodárske krúžky majú prevádzka systematickú prácu na poli, rozširovanie poľnohospodárskej osvety a agrotechnického pokroku.

Prax potvrdila, že tieto úlohy môžu poľnohospodárske krúžky splniť prostredníctvom samovzdelávania, pokusných políčok, inštruktáži a komkurzov, miestnych poľnohospodárskych výstav. Mimoriadom starostlivosť treba venovať mládeži, ktorá sa zúčastňuje poľnohospodárskych kurzov, ktorých spoluorganizátorom je Sväz rolnickej mládeže. V práci poľnohospodárskych krúžkov by mala vziať rôzna rolníckeho mládeže. V práci poľnohospodárskych krúžkov by mala vziať rôzne skupiny žien, najmä pri rozvoji chovu, v záhradníctve, ako aj pri organizovaní spoločných predavatí, ktoré slúžia domácomu hospodárstvu. Správnu formu tejto činnosti sú početné krúžky dedinských gazoniek.

Zároveň so vzastajúcou úlohou poľnohospodárskych krúžkov je nevyhnutná ich spolupráca s organizáciami dedinského družstevníctva. Poľnohospodárske krúžky by mali s družstevníckymi organizáciami spolupracovať najmä pri organizovaní hromadného výkupu poľnohospodárskych výrobkov a zaopatrení rolníkov umelými hnojivami, prostriedkami ochrany plodín, osevom, krmou.

Treba taktiež rozširovať družstevné služby rolníkom, z investícií čerpajúcich z jej prostriedkov. Zvlášť treba rozvíjať dopravné služby, čistenie obilia, rozsev umelého vápna, uskladnenie a spracovanie poľnohospodárskych produktov: mlieka, lanu, zeleniny, ovocia atď.

Práca nad rozšírením poľnohospodárských krúžkov a sústredenie ich činnosti na organizovanie kolektívneho výrobného úsilia rolníkov — má byť osou celej práce všetkých organizácií PZPR a ZSL na dedine.

Počiatkom našej veľkej organizačnej práci, na ktorú sa spoločne podujali organizácie PZPR a ZSL je objasnenie rolníckym masám význam nového programu práce poľnohospodárských krúžkov pre pokrok poľnohospodárstva a polenšenie života o zvýšenie kultúry na dedine.

Organizácie PZPR a ZSL majú organizovať rolníkov do boja proti všetkým prejavom nespravidlivosti, separatizmu a rodinkárstva, proti pokusom rozkrádania a fahkomyselného nakladania so spoločenským majetkom. Úsilie aktív musí sa zamierať predovšetkým na to, aby majetok poľnohospodárskych krúžkov slúžil celej obci, aby sa neustále zvyšoval, aby bol využívaný takým spôsobom, ktorý zaručí vzast poľnohospodárskej produkcii rolníkov; treba pamätať o tom, aby boli vziať do ohľadu potreby chudobnejšej časti dediny.

JANÁČEK DOBYL SVĚT

„KUKU-
LIEN-
- KA
KUKÁ...“

Letošní hudební festival „Pražské jaro“, v celkovém poradí již trináctý, upoutal k sobě ještě větší pozornost, než v letech minulých. Sjeli se tentokrát do Prahy vedle protřídních umělců i četní pozorovatelé z oboru hudební historie. Vice než dvacet zahraničních rozhlasových stanic se přihlásilo k přímým přenosům celých koncertů tohoto festivalu.

Ptáte se jistě: odkud se najednou vzal ten zvýšený zájem? Co upoutalo pozornost celé hudební Evropy — a dá se říci: celého hudebního světa? Odpověď na tyto otázky je jedna, krátká a stručná: Leoš Janáček.

Jen pomalu, velice pomalu stávalo se jméno tohoto moravského skladatele známým. Jen pomalu si lidé zvykali na jeho hudbu. Právě tak jako Bedřich Smetana, i Leoš Janáček čekali skoro celý svůj život na uznaní svého velikého nadání, na tu trochu slávy, která je jen malou odmenou umělcovou. A přece dnes ve Spojených Státech, Anglii, Francii, Německu, Sovětském Svazu hrají jeho skladby symfonické, hrají jeho opery „Jenůfa“ nebo „Liška Bystrouška“ (podle krásné povídky Těšno-

lídkovy). Letos uctíváme 30. výročí jeho úmrtí, a tak v programech letošního „Pražského Jara“ byla díla Leoše Janáčka na prvním místě. Říkalo se již před sto lety: „Co Čech, to muzykant“. Všude v Čechách se zpívalo, hrálo a tancovalo, stejně jako dnes. A právě z lidových písni a tanců, z melodynosti lidové mluvy vyvrstalo veliké umění nadaného Janáčka. Narodil se r. 1854 v Hukvaldech na východní Moravě, v kraji zvaném Lašsko. Jeho život byl opravdovým dramatem. Maloměstecí, v jakém žil, mohlo ho snadno pohitit a zničit. Ale vždycky víťel jeho poctivý, nepoddajný charakter. Byl naplněn vírou v život, ve svoji pravdu a ve své hudbě dovezen všechno zmobilizoval ke chvále čistého charakteru a mužnosti. Byl také trochu podivným a paličákem, ale jak při tom dovedl cítit a milovat!

Jeho otec i děd byli vesnickými učiteli. Doma se zpívalo, v neděli se hrálo v kostele na kůru. A tak měl Janáček k hudbě blízko. Ale nade všechno mu učarovaly lašské písni, některé dojímavé, jiné zas temperamentní. Leoš Janáček je horlivě zapisoval a upravoval s klavírním doprovodem. Ale později si všiml, že i mluva

prostých lidí má svoji melodii a dovezl podle téhoto podnětu komponovat.

Jednou se na příklad procházel po tržišti a pozoroval hádající se skupinu prodavaček (ženy vždycky toho hodně namluví, že ano?). Zapolsouchal se do toku jejich řeči a pak náhle řekl svému příteli, který ho doprovází: „Z toho by byla hezká muzika“. A pak napsal krátkou skladbu pro klavír, kterou vtipně nazval: „Štěbetaly jak vlašovičky“. (Z cyklu „Po starostlém chodníku“)

Až budete zase jednou v Praze, zajdete si do Národního Divadla a vedle Smetanova „Prodané Nevěsty“ se podívejte i na „Její Pastorkyně“ („Jenůfu“) Leoše Janáčka.

A když si poslechnete potom cyklus jeho „Lašských tanců“, tu se vám bude chtít zpívat i tančovat zároveň. A vzpomenete si určitě na polky Bedřicha Smetany i „Slovanské tance“ Antonína Dvořáka. A nakonec v nás zůstane takový hezký pocit u srdce že naše česká hudba a s ní naše písni, z jejichž motivů tvořili Smetana, Dvořák i Janáček — má světu co říci a že je v celém kulturním světě hluboce vážena.

VLADIMÍR TOPINKA

aj detí robotníkov z Varšavy, Łodži, Łowicza hlásili sa do súboru.

Bolo treba vypočuť a vyskúšať ponad 5 tisíc kandidátov.

Po niekoľkých mesiacoch organizácej práce z jedenásť-dvanásťročných detí začal sa formovať súbor piesní a tancov, hľadajúc tohto druhu prvý na svete súbor vydržovaný štátom a majúci k dispozícii vlastný internát, ktorý je zároveň hudobnou, tanečnou a všeobecne vzdelenou školou.

Od rána až do večera v Karoline nedaleko Varšavy, kde je internát súboru, znie hudba a rozliehajú sa piesne.

Často sem prichádzajú pôvodné viencke súbory, tanečníci, speváci a hudobníci. Od nich sa „Mazowsze“ učí, zušľachtuje a rozvíja ich surovú tvorbu, dáva jej formu uměleckého diela. Vďaka tomu všetky tance „Mazowsza“ opreté sú na originálnych prvkoch. Výber tancov súboru, tvorí najcharakteristickejšie tance tohto kraja.

Piesne i melodie „Mazowsza“ sú tvorivým spracovaním a interpretáciou ľudových motívov polských piesní, alebo sú to originálne skladby Sygietynského opreté na ľudových motívoch.

Tomuto súboru odovzdal Sygietyński všetky svoje sily až do konca svojho života. Od fažkých začiatkov až po neustály rad úspechov doma i v zahraničí.

Po smrti Tadeusza Sygietyńskiego v diele spoločne začatom pred viac ako desiatimi rokmi pokračuje vynikajúca a zaslúžená umelkyňa Mira Ziminska-Sygietyńska. Vďaka svojím mnohostranným znalostiam polského folklóru, ako aj výbornej znalosti scény a jej možností je ona vynikajúcou režisérkou, autorkou mnohých spracovaných ľudových textov. Jej dielom je taktiež výber a scénicné spracovanie originálnych ľudových krojov.

Prvý výstup „Mazowsza“ konal sa roku 1950 po dlhom čase príprav a školenia. Dodnes videlo súbor „Mazowsza“ okolo 2 milióny 600 tisíc divákov.

Okrem toho „Mazowsze“ 2 razy vystupovalo v Sovietskom sväze, Nemeckej demokratickej republike, Číne, Mongolsku, Československu, Maďarsku, Rumunsku, Anglicku, Kniežatstve Monaco, v Belgicku, Švajčiarsku, dva razy vo Francúzsku. Vyše milióna divákov v zahraničí tleskalo nádherným piesňam a tamcom „Mazowsza“.

J. ŠCUREK

NAD DOLINOU

Nad dolinou večer porozklaďal
svoje siete,
sklizol do doliny
do kosodreviny.

Zatopil rodné kúty
uspal dieťa pod lampou
zahral na harfe
a teba vyvábil von
nad dolinu
kde vyzvána hviezdy zvon.

„Ako to bude za 100 rokov? — v kresbe desaťročného dieťata.“

V roku 1948 z podnetu dvoch znakov a entuziasmov ľudového umenia Mazowsza Tadeusza Sygietynského a Miry Ziminskej-Sygietynskej vznikol ľudový súbor piesní a tancov.

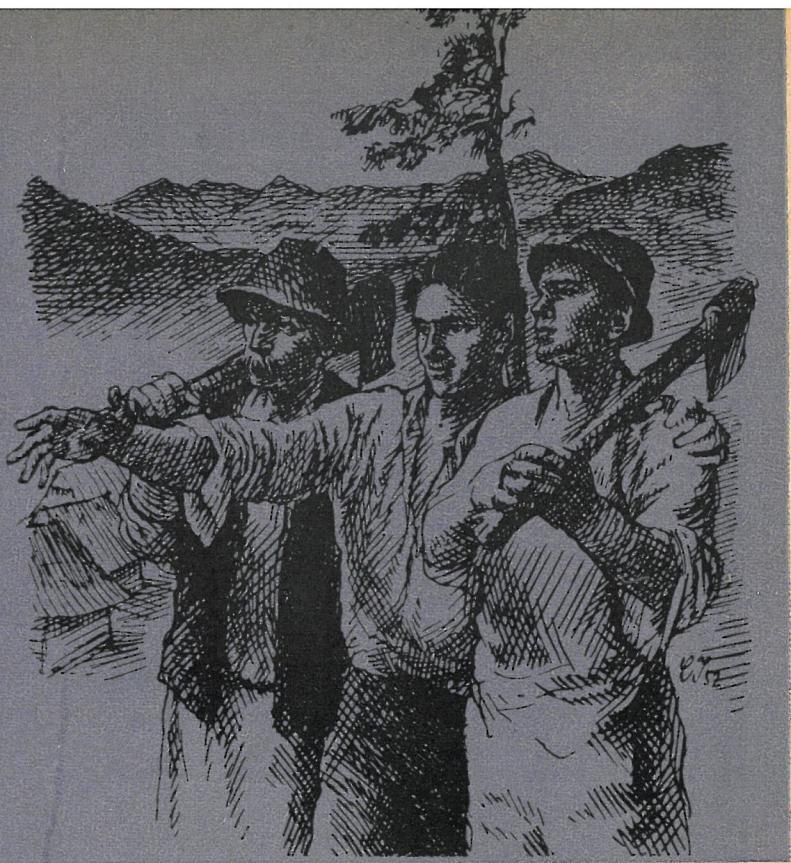
Tadeusz Sygietyński už oddávna sa zaujal o folklór tohto kraja a jeho piesne i tance. Pre jeho citlivý hudobný sluch bolo toto stretnutie sa z folklórom Mazowsza nezabudnuteľným zážitkom. Hudobné motívy z Mazowsza pripomätávali sa mu i počas štúdiu kontrapunktu u Maxa Regera alebo na štúdiách u Arnolda Schönberga. V neskorších rokoch Sygietyński neraz navštěvoval tento kraj, zapisoval si jeho melodie, rytmus a texty, vyhľadával zabudnuté piesne, objavoval nové bohatstvá...

Ale svoj záujem o folklór neohráňuje len mazowiecký kraj. Sygietyński spracoval celý rad motívov z iných polských území, ako napr. z Kujawy, z lublinského kraja, motív krakovské, górske atď. Keď sa začalo s organizovaním „Mazowsza“ pochodiil početné mestečká a dediny mazowieckého kraja a vyhľadal hudobne nadanú mládež. Neskôr prichádzala sama. Desiatky, stovky chlapcov a dievčat z mazowieckých dedín, ako

Hore sa, bratia, srdcia všetkých verných,
päť v ocel' stvrdlá rozozneň sa, bi!
Mať tvoja káže naliehavo, veľmi,
pre šfastie detí, tiché kozuby.

ANDREJ PLÁVKA

OHNE NA HORÁCH

Horúce a dusné bolo roku tisíc deväťsto štyridsiatoho štvrtého. Obilie žíto od koreňov pod páľavou slnca a lúky po úbočiach barnaveli suchopárom, takže nejedny rolníkove oči vzdali sa už nádeje po voňavej mládzii, ktorá sa už do jesene nemohla rozleslena. Ľudia vychádzali na priesomia smutní a i tam nižšie od hôr, kde sa už začala žatva, nebolo počuť spevu ani radostného ujúkania. Deň privaloval druhý ako fažký balvan v stojatom pridušajúcom povetri a ľudia líhali si na lôžka umdeti, s fažkami vzduchmi ani nie tak od práce, ako skôr od akejsi zvláštnej fažby. Táto fažba bola vo vzduchu, bol vzduch sám; všetko, čo sa hýbalo, čo ukazovalo znaky života, bolo ňou poznáčené. Od železničných tratí zahľadal hvízda lokomotív, čo nocami ťahali za sebou vagóny s fažkým nákladom, o ktorom ľudia len tušili, ale zakaždým bohivali. Na východ, všetko na východ. Obidvoma dolinami, považskou i pohronskou, hukotali dlhotánske vlaky, aby tam kdesi ešte ďalej na východ vložili svoj čertovský náklad. Ľudia vedeli, že tieto náklady majú len predložovať hrózu a utrpenie, že majú zabraňovať prichodu bojovníkov, ktorí nesú slobodu: vojskám sovietskej armády. A ľud pod Tatrami vstávali-líhalo preklinal domáčich páнов moci, ktorí s lokajským pätlizačtvom nemeckým fašistickým okupantom predložovali hrózu vojny a utrpenia. Hmali i synov slovenských matiek do pažeráka smrti za záujmy najväčších zotročovateľov proti tým, ktorí najvyšie vyzdvihli zástavu slobody národov: pokojamilovným, ale hrdinským občanom veľkej krajiny sovieta. Ale synovia využitovanej slovenskej zeme vedeli už rozpoznať pravdu od lži ako deň od tmavej noci. Prechádzali na stranu pravdy, aby mohli za ňou bojovať po boku jej najhrdinských bojovníkov, vojakov Sovietskej armády.

A doma? V tie časy, keď sa už front približoval k hraniciam domoviny, keď sa fašistický dravec s dokrvavenými pazúrmi zmietal úzkostou o život, slovenský ľud stípal nad ukutnosou, ktorá ešte hrozila od dokaličenej hyeny, ustupujúcej zo zhorení a cintorínov. Dusný a fažký dňa onoho leta roku štyridsiatoho napäťe boli nielen fažkým očakávaním, ale i dozrievajúcim odhadláním nevyčkávať nečinne bližiace sa udalosti.

A tak onoho leta odchádzalo do hôr čoraz viac chlapov, tvrdých v odhadlani dopomocí poraziť fašistickú tyraniu, ako i navždy skončovať s takými portiadiakmi doma, ktoré takejto tyranii pomáhali. V hlbokých slovenských horách stretávali sa junáci slobody, pokračovatelia stáročinných bojov proti bezpráviu a krvidlám na pracujúcim ľude, ktorým však teraz hrala v očiach istota víťazstva, lebo neboli osirotení. Už tam v horách zvítali sa s poslami veľkej armády slobody, sovietskimi partizánmi, ktorí im dodávali ešte väčšieho sebavedomia, bojového nadšenia a vzory sebaobetovania za veľkú vec víťazstva pravdy. Po slovenských horách rozbliali sa vatry, zapálené najlepšími bojovníkmi národa, a nad nimi vysoko v povetri zakrúzili očeloví vtáci, aby im dávali potrebné, tak ako navštěvuje lastovička svoje hniezdo nakŕmiť hladné mláďatá.

Práve vtedy, keď sa hordy nemeckých fašistických okupantov za pomocí domáčich zradcov chystali vrhnúť na slovenské chalupy a hromadnými vraždami kántri najlepších synov národa, ako to robili s bratským národom českým, práve vtedy, v posledné augustové dni roku štyridsiatoho, odhodlal sa slovenský ľud pozdvihnuť svoju pásť,

päť gniaveného, využitovaného robotníka, päť vyciavaného drobného roľníka a každého statočného pracujúceho syna utláčaného národa, aby od špiku svojich kostí nenávidenej neprávosti udrel medzi oči a zahrnme svoje rozhodné, bojovné: Nie!

Pracujúce ruky slovenských ľudí začali tak chytať namiesto lopát a motýk pažby pušiek, rukoväť granátov a skláňať hlavy k zamerovačom guľometov.

Mor ho! zahrnulo z hrdeľ tisícov a tento bojovný hlas niesol sa z doliny do doliny, z chalupy do chalupy, hučal horami a otriasal povetrim, ktoré sa v augustovej horúčave odrazu pohýbalo prvými výstrelimi povstaleckého ľudu.

Slovenské národné povstanie sa začalo.

škole s českým nebo slovenským vyučovacím jazykem, souhlasíte?"

A tak se také stalo a než uplynul měsíc, přišly do kyjovské jedenáctky první pozdravy. Věře Webrové napsala Marienka Joniáková, předseda třídy Jelínek dostal dopis od Aloise Chovance.

Dopis byl vzácnější než zlato a šel z ruky do ruky. Soudružka učitelka musela vytáhnout mapu a ukazovat, kde ta Jablonka, z které polské děti pocházely, leží.

A dopisy přicházely jeden za druhým. Psal Florian Palenik, Maria Pašová, Maria Spišáková. Kyjovské děti se dověděly, že obálku s jejich dopisy předali soudruzi z redakce v den otevření nové jedenáctky, že v Polsku je ještě celá řada škol s českým nebo slovenským vyučovacím jazykem,

Dívám se na těch dvaatřicet rudých šátků a u srdce mi to hřeje. Tato generace chválabohu už nigdy nepochopí, proč by se lidé měli nenávidět, tato generace bude žít v míru a státní hranice bude překonána hranicemi přátelství a dorozumění mezi národy. Dopisy, které bude posílat do ciziny, budou plné sympatií. Budou takové, jaké právě dnes posílají pionýři IVA třídy jedenáctileté školy v Kyjově.

JARMILA PELČÁKOVÁ,
ves, noviny Kyjov

TÁ SLOVENSKÁ PIESEN'

Tá slovenská pieseň, bolavá, tahavá,
ako mrak sa nesie po šírych diaľavách.
A ako sa v diali po horách rozplýva,
samo lístie stromov bôlne sa ozýva.

Tá slovenská pieseň bujará, veselá,
ako prst na žilkách preberá, preberá...
A vtedy do skoku, do tanca, junáci,
cez hole skočíme, ak sa nám uráči!

Tie slovenské piesne, zbojnícke, búrlivé,
to bûrka buráca v zakiatom zálive,
Vatry sa vatrili, valašky blyšťali!
až pánom od strachu dušičky pišťali!

Tá slovenská pieseň o láske, o srdci,
ako by ju bozkal, pohľadkal po líc...
A vtedy okolo zahorí, začne znieť.
A kvitne a vonia celý svet ani kvet.

Ján Poníčan

KYJOV - JABLONKA

Ta přišla ještě před zvoněním. Pod paži nesla sešity a sotva se postavila ke stolu, poznala, že se cosi děje. Pohledala se po chlapcích, ale ti se tvářili jakoby nic. Záhledala se na děvačata, ta se usmívala. Vyvolala tedy Ježíška. „Ty jsi předseda třídy. Pověz, co jste vyvedli?“ „Prosím, nic. Ale Kája něco pro vás má. Soudružka učitelka, že jim napišeme?“

Jestli ten den na podzim se ve IV. A třídě něco naučili nevím, jisto však je, že během dopoledne si mnoho žáků třídy lámalo hlavu nad tím, co do svého prvního dopisu redakci napíše. Chtěli by si dopisovat s polskými dětmi, chtěli by dostat adresy, chtěli by naše krajané v Polsku poznat. Jak to udělat?

„Zcela lehce“, řekla soudružka učitelka, „zítra přinese každý z vás jeden dopis. Vložíme je do obálky, napíšeme adresu časopisu „Život“ a požádáme je, aby dopisy odevzdali v některé

Byl sem v Moskvě, v Irkucku, Angarsku, Tajšetu, Bracku, Ušč-Kut, Leňe, Barnaule, Bijsku, Gornoatlajsku, Alma Atě, Taškentu, Jange-Julu. Tak tedy ve východní a jiho-západní Sibiři, v Kazakstanu a Uzbekistanu. Výjmenoval jsem zde samozřejmě pouze hlavní body mé cesty, která vedla po Sovětském svazu. Kromě toho jsem ještě navštívil řadu menších míst, vesnice, sídliště a kolchozy. Nyní následuje hrst mých dojmů.

Sibiř — je slovo, z něhož šel kdysi strach.

Sibiř — je slovo, které by dnes mělo vzbuzovat optimismus.

Na křížovatce asijských cest.

...U plochého břehu přistává skupina kočákých loděk s ostrou přídí. Ozbrojení lidé začínají bez otálení rozbitjet tábor. Zákrátka vyrostlo na malém říčním ostrůvku zimní sídliště, obehnáne hradbou z kůlů.

Psal se rok 1652...

Pro novou sibiřskou osadu byl však ostrov nevhodný. Zaplavovaly jej jarní vody, znepokojovaly hromady ledo-vých ker. Začali se rozhlížet po jiném, příznivějším místě. Vybrána byla plochá louka u pravého břehu Angary.

lém rozvoji rozhodla jeho poloha. Tvrz totiž povstala na zvláště rušné křížovatce asijských cest: na jih — do Číny, na sever — k Ledovému moři, na východ — k Tichému oceánu. Irkuck se stal rychle centrem kraje a již v roce 1686 obdržel městské právo.

WIESŁAW IWANICKI

Roku 1661 bojar Ivan Pochabov, paděsník, velitel ruských oddílů, oznamil caru Alexandrovi, že byla vysta-věna nová tvrz naproti ústí řeky Irkut, v lepším a výhodnějším místě — jak pro pastviště, tak pro rybolov...

Tam, kde byla před mnoha lety vybudována nová sibiřská tvrz, stojí dnes jedno z nejvýznamnějších měst východní Sibiře — Irkuck. O jeho rych-

V polovině XVIII. století zde povstala, v souvislosti s rozvojem obchodu, zvláštní střediška pro mongolský, japonský, čínský a mandžurský jazyk. Zde, v Irkucku byly organizovány výpravy na Kurylské ostrovy, nebo na Kamčatku...

Irkuck je dnes místem schůzek hledačů sibiřského pokladu. Řada zasloužilých geologů, specialistů pro

těžbu zlata, rud, uhlí, diamantů a různých jiných věcí — východní Sibiř je krajem zvláště bohatým na nerostné suroviny — řada smělých, obětavých lidí, kteří značnou část svého života tráví v tajze nebo v horách, byla vychována na irkuckých vysokých školách a ústavech. Tyto hledače pokladů dvacátého století lze často potkat v irkuckém Ústředním hotelu, kam na krátko přichází, k vyřízení svých záležitostí na úřadech a pak se znova vracejí do Bodajbo, Mamy, Jakucka, nebo ještě dále k Leně, Janě, Aljan...

Ti hledači jsou dívni lidé. Jeden starší geolog, s nímž jsem se seznámil v hotelové restauraci, vykládal, že se v tomto roce zřekne dovolené a bude dál pracovat.

— Chceš si trochu přivydělat? — zeptal jsem se.

— Přivydělat? Podívej — a vytáhl z kapsy svazek storublových bankovek — Za to bych si mohl koupit „Pobědu“ — hned, kdybych chtěl... A ještě mám v bance... Ne, zde, příteli, nejde o peníze. Vydělávám hodně. Ale víc, mám plán. A mohu ho uskutečnit pouze v létě. Když pojedu na dovolenou, plány se mi přesunou.

— No dobré, tak jed' na dovolenou v zimě.

— Ale když já na zimu mám už jiný plán...

Jsou to divní lidé, horliví, zamilovaní do svého povolání. Žena mezi nimi také není ojedinělá. Žena — geolog zde není vzácnost.

Díky témuž hledačům pokladů dvacátého století — má Sibiř stále méně tajemství. Mapa, znázorňující její bohatství, se stále více zaplňuje. Bohatství, kterých člověk stále lépe využívá. Co všechno tu je! Co všechno skrývají sibiřské lesy, hory, stepi. Ríká se, že na Sibici je celá tabulka Mendelejeva, a sice ve velkém množství.

A zdá se, že je v tom hodně pravdy. Surovin pro průmysl, který zde již je a který zde v budoucnu vyroste, bude stále dostatek.

Irkuck nemí hezký...

Dnešní Irkuck jistě není hezké město. Převládají zde dřevěné stavby, jejichž architektura není zajímavá. Většina domů je přízemních, obehnaných ploty z desek nebo hustých tyček. Je zde hodně chatrčí, které drží dohromady jen záhrakem, snad díky silným mrazům. Městská doprava je bědná, irkucké tramvaje připomínají předválečné časy.

Zkrátka řečeno, je to město, které nahlodal zub času a také malý zájem o tuto část SSSR v minulých letech. Ten malý zájem je odůvodněn nedostatkem možností v minulých letech i pokud jde o investiční prostředky i o rezervy pracovních sil.

A přece jen, ač toto město nemůže nazvat hezkým — může se libit. Samozřejmě, nemyslím zde na jeho architekturu. Není vůbec zajímavá. Ale libit se může to nové, co v tomto městě povstává.

Staré polské přísloví říká: Krakov nevystavěl najednou — a také Irkuck nemůže být naráz přestaven a je nemožné zlikvidovat všechny závady najednou. Ale zdá se, že vše, co bylo vykonáno během několika posledních let, zvláště po XX. sjezdu a to, co se dá očekávat v 7-letém plánu, jehož směrnice schválil XXI. mimořádný sjezd Komunistické strany Sovětského svazu, může vzbuzovat jak největší optimismus. V Irucku se staví velmi mnoho nových domů a velmi málo úředních budov. Staví se sídliště — na periferiích — a „plomby“ ve středu města. Individuálnímu stavebnictví se dostává velmi značné pomoci. Povstává nová komunita tepna, vrobená moderními domy, která spojuje letiště s městem.

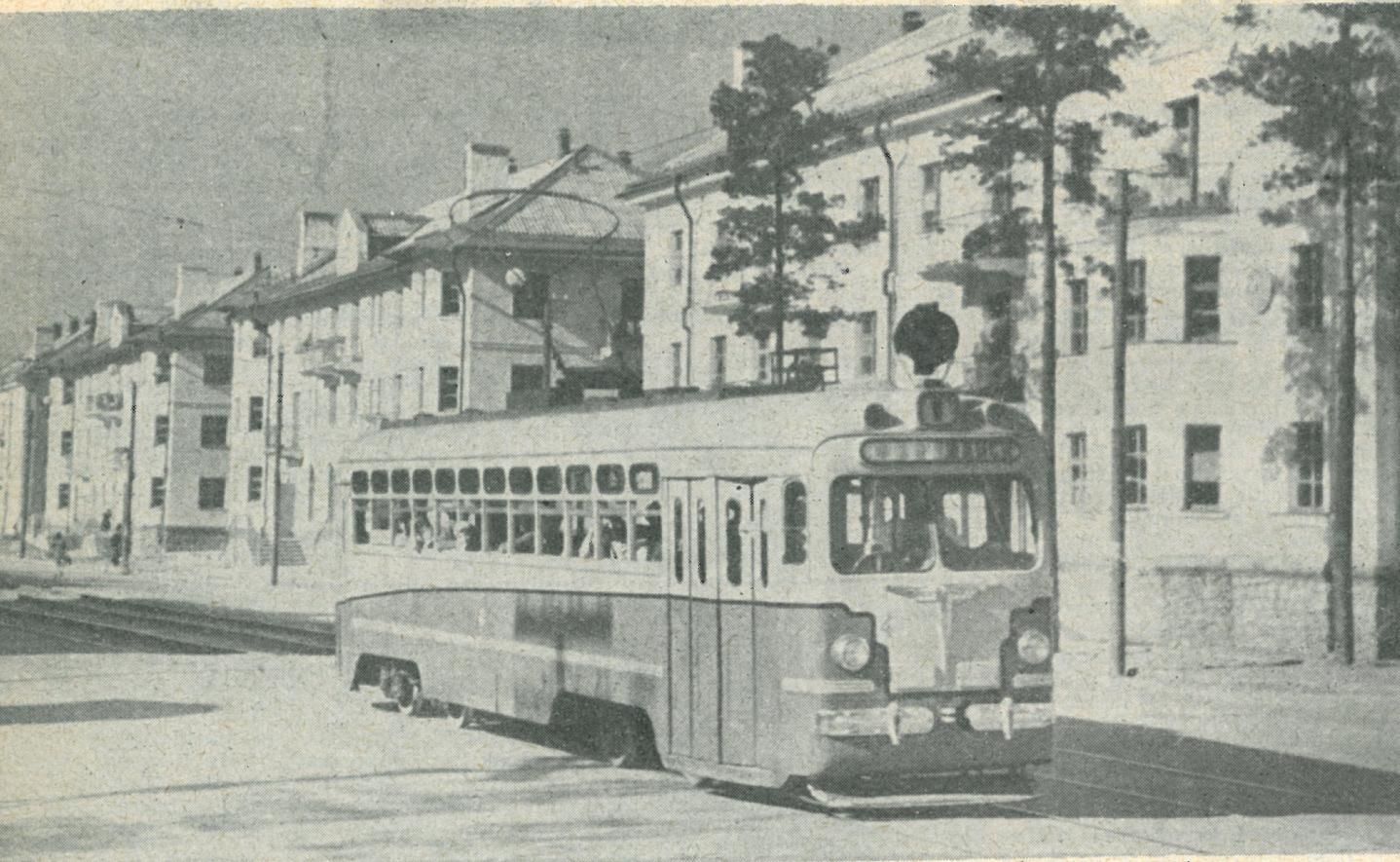
A vůbec, jde-li o letiště — Varšava by mohla závidět. Nikdy jsem neviděl na varšavském Okęci tolik letadel najednou, jako na irkuckém letišti. Zde se totiž kříží letecké linky, které spojují SSSR s Čínou, s Afghánistánem, s Mongolskem, s Československem a jinými zeměmi. Zde se kříží linky, spojující Irkuck s nejvzdálenějšími zákloutími irkucké oblasti a celého Sovětského svazu.

Na překném, malebném místě, nedaleko řeky Angary staví se moderní univerzitní městečko. Příliv studujících je z roku na rok větší a staré zdi irkucké vysoké školy jsou již těsné.

Vedle mnoha škol, odborných škol a vysokých škol, je v Irkucku státní universita, lékařská akademie, hornicko-metalurgický ústav, finančno-ekonomický ústav, ústav pro cizí jazyky, pedagogický a zemědělský ústav. Zemědělský ústav má — jediný v celém SSSR — oddělení lovecké.

(dokončenie v bud. čísle)

ASIJSKÉ CESTY

Zrýchlená elektrická dráha v Angarsku.

BUMERANG

TO JE ALE PECH...

FOTOHÁDANKA

Či uhádnete čo robia tí štyria muži na obrázku? Skúste. A napište nám svoju odpoveď. Správne rozlúštenie odmeníme peknými a hodnotnými knižkami.

ČTENÁŘI HODNOTÍ

Do 18 zemí dochází náš časopis, do dveří tisíců domků a chat jednou na měsíc zaklepe listonoš přinášeje Život, tisice lidí již přes rok s velikým zájmem prohlížejí stránky našeho časopisu.

Rok je krátká doba, ale pro naši redakci tento rok znamenal dlouhou dobu námahy a experimentů. Vspomeňme si na první číslo „Krajanského Života“ bez ilustrací, rozmnožované na ormigu. Takové byly první kroky. A potom — zase na rozmnožovači — Život malého formátu — to bylo druhé číslo. Uplynulo několik měsíců a vytiskli jsme 2 zvláštní čísla Života, věnovaná volbám do Národních výborů. Od června minulého roku Život dochází našim čtenářům jednou na měsíc, nejdříve o obsahu 12 stránek, potom 16. Vydali jsme rovněž zvláštní číslo, věnované III. Sjezdu PZPR, vytiskli jsme 3 zvláštní zábavné vložky. Nejdříve jsme měli asi 500 předplatitelů Života — postupně z měsíce na měsíc počet předplatitelů stoupal.

V srpnu t. r. již přes 13.700 předplatitelů. Samozřejmě je to ještě malý počet — velice málo máme čtenářů na Oravě a na Spiši, ale stálý přírůstek předplatného nám ukazuje, že Život je potřebný, že pomáhá svým čtenářům, že má již svoje stálé místo v českých a slovenských rodinách, že počet předplatitelů se bude stále zvětšovat.

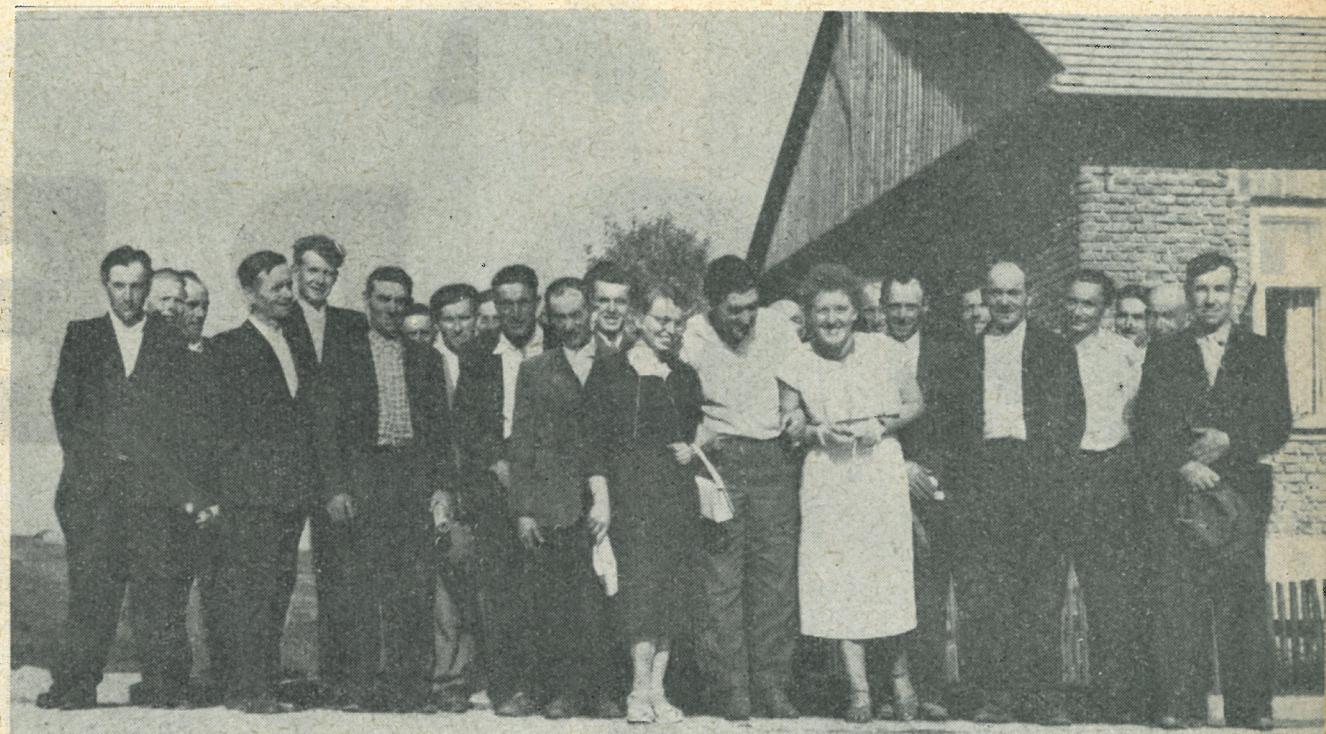
Během jednoho roku si Život získal řadu přátel a sympaticků. Život má své stálé korespondenty. Každého dne do Redakce přichází spousta dopisů, týkajících se různých věcí, čtenáři se obracejí na Život s prosbou o pomoc. Píše se o starostech, radosťech, o sobě, o své vesnici. Dostáváme dopisy od dospělých i mládeže. To je právě společný výsledek práce — Redakce a čtenářů.

Právě 25.VI.t.r. ve výročí našeho časopisu, konala se v Jablonce porada redakční rady a všech korespondentů Života. Výměna zkušeností, úkoly redakční rady, korespondentů, ustanovení směrnic Života na příští měsíc — to bylo téma porady. Zajímavá živá diskuse o Životě ukázala, že svolání porady bylo pro další naši práci nezbytné. Učastníci porady zdůrazňovali, že nebylo k pomyslení, aby před rokem 1939 se mohl ukazovat časopis, věnovaný české a slovenské menšině.

Takový časopis se mohl teprve ukázat za podmínek, které stvořilo Lidové Polsko. Porada ukázala, že čtenáři dávají svému časopisu stále větší úkoly, že chtějí v Životě co nejvíce informací z terénu; vyžaduje to větší počet korespondence, je třeba, aby korespondenti pravidelně zasílali informace z terénu o informace, Život své vesnice, a práci v podniku, o událostech, akademických, divadelních kroužcích o práci Místní skupiny, o zasedání GRN, MRN, o závazcích atd. Prostě všechno, co se týká všedního dne čtenáře. Je třeba, aby korespondenti Života pomáhali čtenářům z terénu ve psaní korespondence pro Život, je třeba, aby korespondenti a Výbory naší Společnosti stále zvětšovaly počet předplatitelů Života na svém terénu. Učastníci porady zdůrazňovali nezbytnost zvětšení objemu časopisu a vytvoření z měsíčníku dvoutýdeníku, pravidelné vydávání vložky pro mládež, vydání agrotechnického kalendáře. Zdůrazňovali nezbytnost rozšíření přehledu polityckých událostí a komentářů těch událostí. Redakce by měla mít stálou rubriku „přehled polityckých událostí“ z minulého měsíce. Velikou pozornost by měla Redakce věnovat poradám. Porady mají být psány prostým slohem, srozumitelným pro venkovského čtenáře, porady mají být umístěny jenom na jedné stránce Života, tak aby je bylo možné uschovat. Dále upozorňovali, že takové porady jak: agrotechnika, zvěrolékařství, porady právnické, lékařské, zahradnické, zelinářské, o používání umělého hnojiva, kuchařské a jiné, mají být v každém čísle Života, a týkat se mají práci v příštím měsíci.

Čtenář žádali, aby v Životě byly podávány zprávy o usneseních místních orgánů. Jedná se o to, aby místní orgány spolupracovaly s lidmi prostřednictvím Života. Zdůrazňovali, aby Život pravidelně vycházel, pátého dne každého měsíce. Život dosud obdrží čtenáři s velkým spořděním, a tak většina materiálu není již v mnohem případě aktuální, co samozřejmě znechucuje čtenáře. Stává se také, že čtenář neobdrží vůbec Život, a naopak dru-

„ŽIVOT“

Po zakončení porady

hý obdrží dva časopisy, v některých vesnicích jako np. v Lipnici Velké pošta vůbec nedodává předplatitelům Život. Redakce by měla intervenovat v RUCHU a na poště. Všechny projednávané problémy jsou pro redakční radu a Redakci závazné, a vyžadují postupného uvádění do Života.

Některé Redakce vyřídí sama, jiné, jak zvětšení objemu časopisu neb vložky pro mládež, vytvoření z Života dvoutýdeník — vyžadují souhlas Ústředního výboru RSW PRASA, ještě jiné vyžadují spolupráce Redakce s Místními orgány. Redakce začala tu spolupráci navazovat. Jsou rovněž problémy, jejich vyřešení závisí jen na čtenářích a korespondentech. Jedná se o zvětšení předplatného. Redakce a Společnost očekává vaši pomoc. Společná námaha všech — jak to zdůraznila porada v Jablonce — přinese nám všem prospěch.

Na zakončení porady, členové porady zvolili nové redakční Kolegium: Balčírik Vendelin — Rzepiska, Bednářík František — Nova Biala, Bielak Eugen — Harkabuz, Bryja Augustyn — Lapsze Wyżne, Chalupec Adam — Warszawa (šéfredaktor), Hosaniak Viktor — Bukovina Podszkiele, Kaškiewicz Marian — Warszawa (zást. šéfredaktora), Knapčík Bronislav — Oravka, Matelová Alena — Warszawa, Mšálová Lidia — Piekielnik, Neufauer Michal — Niedzica, Nižník Ignac — Kraków, Paleník Karol — Jablonka Oravská, Pošepník Karol — Warszawa (tajomník redakce), Svočíková Anna — Jablonka, Tomeš Vilém — Zelów, Włodarski Bogusław — Warszawa, Živil František — Lipnica Mała.

Redakce

DO TERENOWYCH DZIAŁACZY TOWARZYSTWA

W związku z przypadającą w dniu 1. września XX rocznicą napadu Niemiec hitlerowskich na Polskę i wybuchu II wojny światowej — zamieszczamy na str. 2 sierpnio-wego numeru „Żivota“ artykuł „W dwudziestolecie września“. Artykuł winien być wykorzystany w pracy propagandowej Towarzystwa, jako materiał dla odczytów lub pogadanek związanych z obchodami tej rocznicy.

Prezydium ZG TSKCS w Polsce

ORGANIZAČNÝ ŽIVOT

JABŁONKA

Dne 19.VII. t.r. konalo se v Jablonce zasedání Prezidium Ústředního výboru naší Společnosti za účasti Hlavní Revisor Komise, Předsedu Místních skupin, aktivity Oravy a Spiše, zástupců KP PZPR a PRN z Nového Targu.

Účastníci porady jednomyslně schválili, aby v souvislosti s 15. výročím osvobození Polska byly zaslány slavnostní telegramy vládě PRL a Místním orgánům.

Dále bylo na zasedání debatováno o organizaci zájezdu Armádního Divadla z Martina na Oravu a Spiš. Divadlo má vystoupit s představením „Jánošík“ od Jiřího Mahena.

Poněvadž takové vystoupení je prvně vystoupením po válce, zároveň je spojeny s 15. výročím osvobození Polska a s výročím slovenského povstání, zasedání jednomyslně schválilo pozvání souboru do Polska.

Na zasedání byly schváleny dále věci, týkající se vstupenek, stavby podíla, komunikace.

Společnost se obrátila na místní polské orgány s prosbou o přiznání slev v poplatcích.

Zástupci Polských místních orgánů, přítomní na zasedání, slíbili pomoc naší Společnosti.

WARSZAWA

5. červenec t.r. ko-nalo se ve Varšavě zasedání Hospodářské rady naší Společnosti. Thematem zasedání bylo:

1. analýza dosavadní hospodářské činnosti Společnosti a přijetí organizačních a finančních zpráv.

2. ustanovení směrnic hospodářské činnosti na druhé pololetí r. 1959.

Zasedání se zúčastnila Hlavní revisní komise a Prezidium Ústředního výboru Společnosti.

V zářijovém (9) čísle Života očekávejte podrobné informace o celém zasedání a o jeho usneseních.

Rady právníka

Občan Z. W. z Nowého Targu nám okrem iného píše: „Som vojnovým invalidom. V čase vojenských operácií roku 1945 prišiel som o nohu. Svojho času dostal som protézu, vďaka ktorej mohol som vykonávať svoju prácu. Ale teraz je už protéza zničená. Môžete si predstaviť, ako ľažko sa mi žije a pracuje. Neviem, či mi štát môže v niečom pomôcť lebo vzhľadom na početnú rodinu nemôžem si dovoliť kúpiť protézu sám.“

Zaopatrovanie ortopedickými predmetami uskutočňuje sa na základe nariadenia ministra práce a sociálnej

starostlivosti zo dňa 20.VII.1955 (Mon. Polski Nr. 70 poz. 887).

Z Vášho listu však vyniká, že podlieha invalidskej starostlivosti podľa predpisov platných pred dňom 1. júla 1954. Je to vážne preto, že v takom prípade Vašim požiadavkám môže byť vyhovenie podľa spomínaného nariadenia, ktoré v § 3 píše, že „invalidi sú zaopatrovani ortopedickými potrebami na štátne trovy“. Potrebné protézy u vás potvrdila kompetentná komisia.

Z Vášho listu taktiež vysvetlá, že protézu dolnej končatiny dostali ste po

opustenie nemocnice roku 1945. Podľa predpisov mala Vám slúžiť 5 rokov. Po uplynutí tohto času máte právo uchádzať sa o prídel novej protézy. Zároveň vám patrí prídel dvoch párov ortopedickej obuvy a ponožiek.

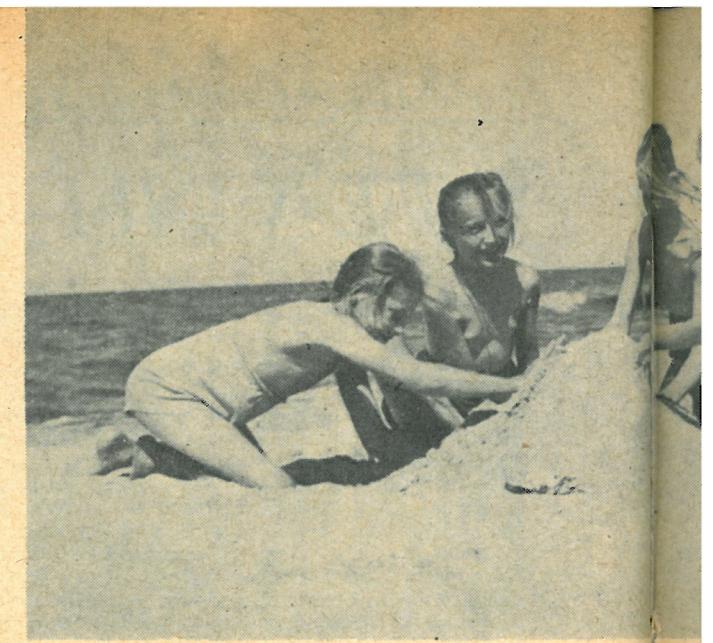
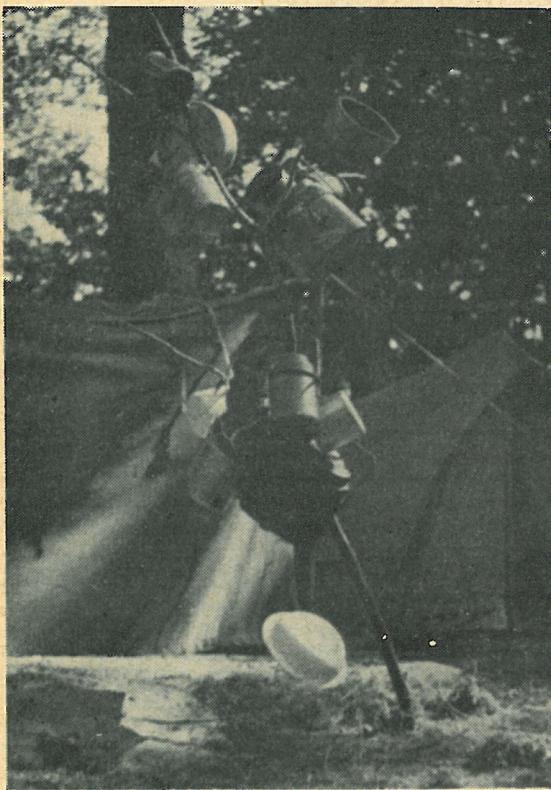
Nové ortopedické predmety možno dostať v zámenu za zužité. V prípade, že Vás štátne závod na výbor protéz povolá na vzatie miery alebo odber novej protézy (podobne i na schôdchu protézovej komisií), máte právo na hradenie cestovných trov, nocľahu, ako aj utrateného zárobku (ak neprekračuje 50 zl denne).

Hradenie cestovných trov prevádzka „Wydział Rent i Pomocy Społecznej Pow. Rady Narodowej“ v Nowom Targu, kde sa treba tiež obrátiť o pomoc a podrobné informacie.

Mgr B. WŁODARSKI

DETIA A MORE

MARIAN KAŠKIEWICZ

tým obrazom. Smutne vysedáva na pláži, zatiaľ čo sa jeho rovesníci šplachocú vo vlnách tepie vody. Jestvuje však aj druhá strana mince...

Cinítelia Spoločnosti, bohužiaľ, mnoho razy musia presvedčať iných činiteľov o tom, čo je zrozumiteľne vyjadrené v Ústave a čo spoločenská prax zaužívala v celej našej vlasti.

Je všeobecne známe, že zo Spiša a Oravy malo íst k moru oveľa viacero detí. Bol na to jednoznačný súhlas Sväzu polského harcerstva. Ale jeden z organizátorov tejto akcie s. Haniaczyk nenašiel pre ne v tábore miesto. Vraj nedostatok takzvané „dobré vôle“?

S. Haniaczyk z Jablonky akosi ľahko znesol to, že viaceri deti je ukrátené o zaslúžený odpočinok a odcestoval so súborom do Francúzska. Nie som pedagóg, ale táto vec ma skutočne hlboko vzrušila.

Stanami disponuje WOP. Ale či postavil niekto vo vedení otázku tak, že sa jedná o deti slovenskej menšiny, ktoré ešte nikdy neboli nieslené pri mori, ale ani nikde inde? V každom prípade nikde som ani stopu po takejto snahe nenašiel. Som však hlboko presvedčený, že naša obetavá ľudová armáda bola by prispela pomocou.

Zatiaľ však namiesto detí prišiel do hlavného mesta, do Spoločnosti telegram: „Niet miest — deti neposielajte“. Obsah ako obsah, ale malým sa stala krivda. Nehovoriac už o tej spoločenskej krivde...

Ten tábor — to je predsa prvé stretnutie detí slovenskej menšiny s takou významnou a pri výchove prepotrebou organizáciou ako je Poľské harcerstvo. To je môstik pre dopravenie ZHP na mnohé dediny.

Ale vráfme sa k defom — k tým, ktoré Šťastne obišlo výšie uvedené rozhodnutie a postup. Vela nám toho povedia vedľa umiestnené obrázky. A časť zasa pero reportéra. Čažko však opísať akým veľkým psychologickým zážitkom bola pre ne cesta k moru a samotný pobyt na brehu Baltu. Už pri prvom stretnutí s defmi, má človek taký pocit, že prestali by „popolvarmi“ odsúdenými na celý život k spišskej a oravskej dedine. A to je vela, na to nadvázuje všetko.

Nejeden z tých malých „capartov“ na tejto ceste objavil vlastnú dôležitosť. Malé postavičky kipia životom, z očí im hľadí spokojnosť a z tvári zdravie.

Samozrejme, táto prvá cesta, ako každá podobná, mala svoje nedostatky, z ktorých hlavným bolо zariadenie. Ani nie tak zlé, ako nezodpovedné. Ale to je iba štart.

Start Ani budúci rek Spiša, Ovy, Z porovnať s tým

Nebývaly zvyk plány, a to vše bili. Tot spoločnosť o možnostiach strediskov re d skom peči.

Je to štart všetkých tráncov, čase bude na tým pro

Premu o teplý, pome bou zdruj jód, mā det hör plnými cam vzájom si po lišujú súd se tieto de vysla ské roviny. A tredný or. A seli tu ťať j

Stalo sa že byra UZPPE ktorý mal d v rovnach,

Istý sú známi ZHP „Pale“, táz, poal:

— Vráf o je a iné súrejne nespozou.

— Spoločnosť to nepoal, byť v harsko

— Arie?

— To je in nia by hali b

Do me ma mladý, muse hol so tou vzrastue za

— Vá — po v tomto a zlotoch.

— Teaká tábor? — pýta

S tým čtan lenie estema tábor pida v

To je veda na to potuje prostriedok, už je súf ná

STRÁŽNICE ZEMĚ MORAVSKÉ

Strážnice znají všichni milovníci lidových písni a tanců. Avšak i turistům se vyplatí zatoulat se do tohoto slováckého města.

Zůstaly tu mnohé památky na jeho slavnou minulost: mocné bašty, zbytky městských bran, opevnění z 16. století, kdy město bylo „strážnicí“ země Moravské proti nepřátelským vpádům z Uher. Vysoká strážní věž uprostřed města vtiskuje pohled na strážnický charakteristický ráz. V sousedství věže stojí starý kostel z 15. století. U Starého města je zachována barokní morová kaple z roku 1681. V rozlehlém parku u města je skryt zámek, původně vodní hrad, z druhé poloviny 13. století.

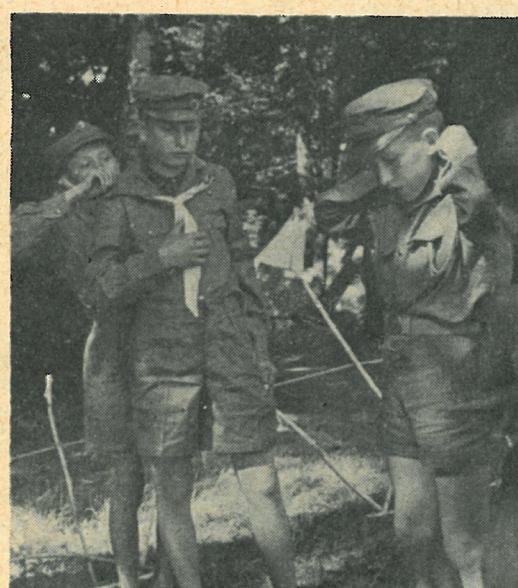
Strážnice měla v minulosti velký význam. V husitském revolučním hnutí na Moravě převzala vedení, když vladislav Bedřich ze Strážnice zorganisoval společně s mladým Václavem z Kravař velikou výpravu, které se zúčastnilo i revolučně laděné měšťanstvo. Selské houfy, vedené radikálním Tomášem z Vizovic, zničily roku 1418 vizovický klášter Smilheim a napadly statky katolické šlechty...

Strážnice bývala centrem celé jižní Moravy. Co do rozlohy zastavěné plochy i co do počtu obyvatel byla třetím městem na Moravě. Dařilo se tu vinařství a květla řemesla. Hlavně soukenictví bylo velmi rozšířeno a výborné sukně se prodávalo na jarmarcích daleko široko. Také cech kožešnický a bednářský měl ve městě vynikající postavení.

Na tehdejší dobu bylo ve Strážnici vyspělé školství. Za pánu z Zerotína to bylo školství bratrské. Do zdejší vyšší školy chodil v letech 1604 — 5 mladý Jan Amos Komenský, který tu bydlil u své tety Zuzany. Jeho pobyt ve Strážnici připomíná pamětní deska na domě č. 133 ve Skalické ulici. Po bitvě na Bílé hoře, kdy celé panství dostala cizí šlechta Magnisů, byl na místě bratrského sboru postaven piaristický klášter s latinským gymnasiem. Byla to po dlouhou dobu jediná vyšší škola v celém kraji. Pamětní deska na budově svědčí o tom, že v letech 1805—6 zde působil jako profesor Jan Evangelista Purkyně, později učenec světového jména. Po zrušení školy se podařilo vlastencům dosáhnout povolení k vybudování českého vyššího gymnasia, pro něž obec postavila novou budovu. Je to nynější 11-letá střední škola Marie Kudržíkové.

V krásném velikém parku s mnoha vzácnými stromy jsou dřevěné stavby amfiteátrů, kde se každoročně pořádají proslulé folkloristické slavnosti. Zámek, po celá století uzavřený, je dnes přístupný všem. Se zdí zámeckého schodiště shliží na návštěvníky celá řada podobizen feudální šlechty, v několika zámeckých pokojích je museum strážnických slavností, obrazárna malířů Slováka, výstava krojů z celého Gottwaldovského kraje a expozice lidových výšivek.

Stojí za to přijet se podívat do Strážnice. Paměti hodnosti je v městě skutečně mnoho.

t — Anno Domini — 1959. Lebo už na rekreačia nad morom pre mládež zo Orava, Zelova a iných stredísk bude v tomto rokome lepšie zorganizovaná. Využitím dopredu vyzrádzať určité ale všetko bude pre čitateľov neurobít. Čechov a Slovákov uvažuje možnosť utvorenia vlastného rekreačného kúta a to niekde na krásnom mорave.

o milenka hodná podivu a podpory zo chŕan. Nazdávam sa, že už v blízkom budú moci oboznámiť čitateľov „Životným problémom.“

výšku o tom pri mori. Od mora povieva príme zvlhčený vítor. Prináša so se výšku, ktorého nedostatok pocifujú najeti hór. A tieto deti behajú po pláži, i plážmi oddychujú zdravé povetrie. Na sú podobné... Ich harcerské šatky od-sa i seba iba farbou. Ešte donedávna leti vyslané Spoločnosťou nemali harcervny. Teraz už majú, kúpili im ich Usvý. A preto, že nemali rovnošaty, mu-prí jedinú neprijemnosť.

o si na privítanie člena politického UV ZPR súdruha Logu — Sowinského, zaviedl do Kołobrzegu, zúčastnili sa deti osád. A naše v „civilne“ ostali doma.

možnámy, s ktorým som bol v tábore Podle, ked prečítal pravopis tejto reportáže:

rávo jednej neprijemnosti s rovnošatami samozrejme nedostatky a nedopatrenia si orol.

pozval — odpovedal som — ale deti oči. Vlastne ani nevedia, ako to má harskem tábore.

venie?

o uje iná vec. Neporiadky a nedopatre-neali by.

nesma odprevádzal mladý harcer. Taky ženusel vysoko dvihal hlavu, aby mo-mu rozprával hoci som, stredného.

zato mi zaimponoval iným.

ieti — povedal — že okres Nowy Targ má o nu až 5 taborov? Stojí to až 360 tisíc edaká suma peňazi pripadá na každý — pýtal som sa.

ni čtami mu to však akosi nevyšlo. De-šte emali. Vynášiel sa tak, že na každý prijde veľa peňazi.

e pravda... Abi deti mali radostné detstvo, poslújte štát mnohé prostriedky. A tieto edk majú byť správne využité. Ale to tam nás starších...

(DOKOŃCZENIE ZE STR. 2) swym zobowiązaniem wobec Czechosłowacji" — odpowiedział:

"Oczywiście, że nie. Byliśmy zbyt słabi wojskowo. Monachium miało na celu wyeliminowanie Rosji z polityki europejskiej, zyskanie na czasie i dopełnienie zbrojeń niemieckich".

Nie zapominajmy przy tym, że na podstawie trójstronnego przymierza Francja — ZSRR — Czechosłowacja z 1936 r. Francja zobowiązana była pospieszyć z pomocą Czechosłowacji, czemu towarzyszyły natychmiastowa pomoc ze strony ZSRR. Związek Radziecki nie tylko gotów był tą pomoc nieść, ale zdecydowany był z nią pospieszyć również i po niedotrzymaniu sojuszniczych zobowiązań przez ówczesny rząd francuski — i wbrew pogromkom sanacji, że pomocy radzieckiej nie przepuści.

Ale w nocy z 21 na 22 września 1938 r., o godzinie 2 nad ranem ambasadorowie Francji i W. Brytanii obudzili Benesza, ówczesnego prezesa Czechosłowacji oznajmiając mu: „Jeżeli rząd czechosłowacki nie przyjmie propozycji anglo-francuskich, cały świat uzna ten rząd za jedynego winowajce wojny. Gdyby zaś Czesi wystąpili wstępnie z Rosią Sowiecką, wojna może nabrac charakteru krucjaty antybolszewickiej. I wtedy rządem W. Brytanii i Francji bardzo trudno będzie pozostać na uboczu”.

Ówczesny burżuazyjny rząd czechosłowacki ugąsił się — i Chamberlain mógł już spokojnie pojechać najpierw do Godesberg a wkrótce do Monachium.

„Propozycje radzieckie — napisał później Winston Churchill — zostały zignorowane. Nie rzucono ich na szale wali w przeciwko Hitlerowi. (...) Drogo za to późnie zapłaciliśmy”.

WKŁAD RZĄDU SANACYJNEGO

Beck i rząd sanacyjny wnieśli do dzieła monachijskiego zbrodniczy wkład.

ORGANZAČNÝ ŽIVOT

Dňa 10.VI.1959 konala sa vo Varsave schôdza rozšíreného predsedníctva Ústredného výboru. Na schôdzi rokovalo sa o následujúcich otázkach:
a) Účasť Kultúrno-sociálnej Spoločnosti Čechov a Slovákov v Poľsku na oslavách pätnásťročia PLR
b) Hospodárska činnosť Spoločnosti
c) Organizačné otázky

Schôdza prijala rad uznesení, ktoré urýchlia rozvoj organizácie a hospodárskej činnosti.

Obvodný výbor našej Spoločnosti v Krakove bol právne zaregistrovaný. Ústredný výbor má nádej, že členovia Obvodného výboru budú pomáhať v práci slaboprospejúcim skupinám na Orave a Spiši.

Upozornenie pre predsedov miestnych skupín Spoločnosti na Orave.

Zo všetkými otázkami, s ktorými si sami neviete poradiť obráťte sa na organizačného inštruktora Jána Kovalíka, ktorý úraduje v kancelárii Spoločnosti v Jablonke v pondelky a piatky od 16 do 18 hodiny a v stredy od 9 do 14 hodiny.

Od dawna już sanacja głosiła, że Czechosłowacja to twór „sztuczny”, „kudłobowy” i „niezdolny do życia”.

20.4.1938 poseł polski w Pradze, Kazimierz Papee pisał do Becka, jak gdyby trzeba go było jeszcze do tego zacheać:

„W każdym razie Rzesza, Polska i Węgry powinny się porozumieć zawsze i podzielić strefami wpływów” (po dokonaniu przez Hitlera rozbioru Czechosłowacji).

27.5 ambasador w Paryżu Łukasiewicz komunikuje ówczesnemu ministrowi spraw zagranicznych Francji, Georges Bonnetowi, iż rząd polski uważa Rosję Sowiecką za wrogą i przeciwstawi się siłą przejęciu wojsk radzieckich i nawet przelotom samolotów ZSRR do Czechosłowacji.

Oświadczenie to jest cennym alibi.

Takim jest rachunek, który może być w najbliższej przyszłości przedstawiony pki Beckowi ze strony Niemiec narodowo-socjalistycznych”.

Ale sanacja i cała właściwie reakcja polska dumna była z „mocarstwowej” roli odegranej w czasie rozbioru Czechosłowacji.

„Najważniejsze jest to — napisze „Przegląd Katolicki” w dniu 5.2.1939 — że Polska wyszła z bierności politycznej (...), że nauczyliśmy się odbierać i brać. To wszystko stało się możliwe właśnie w oparciu o porozumienie z Niemcami i Włochami”.

Rozpisywano się na temat możliwości wspólnej granicy z Węgrami i „niepodległej” faszystowskiej Słowacji, skąd wkrótce runać miały na Polskę pancerne dywizje hitlerowskie.

Monachium pisał b. prezydent Hoover na łamach „New York Herald Tribune”: „Jestem przekonany, że ani Niemcy ani ktorekolwiek z państw faszystowskich nie będzie dążyło do wojny z demokracjami zachodnimi, o ile te nie przeciwstawią się parciu faszyzmu w kierunku wschodnim”.

„Kennedy (ambasador USA w Londynie) i Bullitt (ambasador USA w Paryżu) aprobowają politykę Chamberlaina i pełni nadzieję przepowiadając agresję niemiecką przeciwko Sowietom” — notował „New York Times” — w dniu 15.I. 1939 r.

Nazajutrz ambasador polski w Waszyngtonie, Jerzy Potocki, w sztywnej deprezji relacjonował Beckowi rozmowę z Bullitem, której

raźnie hitlerowskie Niemcy do „krucjaty antybolszewickiej”.

OWOCY SZYBKO DOJRZAŁY

Co się tyczy Polski, to owoce zmowy monachijskiej oraz polityki beckowskiej dojrzały przerzącą szybko.

2 października 1938 r. sanacja inkasuje podatek Hitlera w postaci Zaolzia.

24 października Ribbentrop oświadcza Lipskiemu, ambasadorem polskiemu w Berlinie, że Gdańsk musi być włączony do Reichu i Reich musi otrzymać eksteriorową autostradę w linie kolejową po przez Korytarz polski na Pomorze.

Daremnie Lipski powołuje się na cenne usługi rządu sanacyjnego, na jego politykę, która „była korzystna dla Niemiec przy uzyskaniu Sudetów i przyczyniła się w sposób istotny do tego, że sprawa została gładko rozwiązana w myśl życzeń niemieckich”.

Ribbentrop jest nieugięty.

Beck ukrywa żądania III Rzeszy nie tylko przed opinią polską, ale nawet przed sojuszniczym rządem francuskim, jak to podkreśla w swej książce („Agresja niemiecka przeciwko Polsce”) ambasador Noë.

5 stycznia 1939 r. Beck w Berchtesgaden próbuje ublaagać Hitlera. Daremnie.

Beck wie, że społeczeństwo polskie, które z rosnącym wzburzeniem śledziło rozwój wydarzeń, nigdy się nie zgodzi na żądania Hitlera. Zresztą, na tych żądaniach z pewnością by sie nie skończyło.

Mimo to, gdy 25 stycznia — w przeddzień piątej rocznicy podpisania paktu z 1934 r. — Ribbentrop przybywa do Warszawy, prasa sanacyjna wypisuje hymny.

Stosunki polsko-niemieckie „przetrwały już niejedną próbę — pisze „Polska Zbrojna” — i niewątpliwie będą się jeszcze pogłębić, utrwała, nie tylko w ogólnych podstawach, ale w najdrobniejszych nawet przejawach współpracy Polski i Niemiec”.

Tak oszuksiwano naród.

Czy było już za późno na ocalenie Polski przed kleską? Nie. Był jeszcze czas, by uratować Polskę. Był jeszcze czas, by soałalizować agresję hitlerowską. Pod jednym warunkiem, którego ani rządzače wówczas na Zachodzie konała monachijskie ani sanacja i inne ugrupowania burżuazji polskiej, nie chciąły za żadną cenę spaść.

BOLESŁAW WÓJCIK (TRYBUNA LUDU)

W DWUDZIESTOLECIE WRZEŚNIA

W nagrodę za doniosłą pomoc sanacji w „kryzysie sudeckim” Hitler zgadza się na rzucenie jej ochłapa w postaci Zaolzia. Rząd sanacyjny bierze czynny udział w rozbiorze Czechosłowacji.

Był to gwóźdź wbity w trumnę niepodległości Polski. Nie trudno było przewidzieć, że zaraz po Czechosłowacji przyjdzie kolej na Polskę — i Hitler odbierze sobie z nawiązka prezent jaki na bardzo krótko, niespełna rok, zrobil Beckom.

Winston Churchill pisał w grudniu 1938 r. w swoim „Dzienniku Politycznym”: „Kiedy w mroźnej atmosferze pomonachijskiej pki Beck, uczeń a w pewnym stopniu następcy marszałka Piłsudskiego rzuca okiem na stan rzeczy w Europie Wschodniej, powinien go przejmować dreszcz pewnego niepokoju (...) Były bezsprzecznie rzeczą b. przyjemną zagarnięcie Cieszyna i inne szczegółki z katastrofy czechosłowackiej. Można by zresztą o tym dużo mówić. Lecz no uczcie trzeba dalić rachunek. Jest on przedstawiany przez hotelarza niemieckiego, który tylko co nabył całkowicie hotel i otaczające tereny. Rachunek może być bardzo trudny do załatwienia. (...) Można wymienić między ważkimi pozycjami Gdańsk i Korytarz polski.

Winston Churchill pisał w grudniu 1938 r. w swoim „Dzienniku Politycznym”: „Kiedy w mroźnej atmosferze pomonachijskiej pki Beck, uczeń a w pewnym stopniu następcy marszałka Piłsudskiego rzuca okiem na stan rzeczy w Europie Wschodniej, powinien go przejmować dreszcz pewnego niepokoju (...) Były bezsprzecznie rzeczą b. przyjemną zagarnięcie Cieszyna i inne szczegółki z katastrofy czechosłowackiej. Można by zresztą o tym dużo mówić. Lecz no uczcie trzeba dalić rachunek. Jest on przedstawiany przez hotelarza niemieckiego, który tylko co nabył całkowicie hotel i otaczające tereny. Rachunek może być bardzo trudny do załatwienia. (...) Można wymienić między ważkimi pozycjami Gdańsk i Korytarz polski.

KONSEKWENCJE MONACHIUM

30 września 1938 r. Chamberlain, przed wyjazdem z Monachium, podpisuje z Hitlerem uroczystą deklarację o nieagresji: zdaniem ówczesnego premiera brytyjskiego była to gwarancja pokoju „na okres całego pokolenia”. Tak przynajmniej mówił głośno, powróciwszy do Londynu. Beck promieniał: nareszcie W. Brytanii poszła za przykładem rządu sanacyjnego...

6 grudnia analogiczny papierek podpisują w Paryżu Bonnet i Ribbentrop. 14 grudnia Bonnet składa przed komisją spraw zagranicznych znamienne oświadczenie. Zapewniający obłudnie, że sojusznicze układy Francji z Polską i ZSRR, obowiązują podobno nadal, Bonnet dodaje:

„Z jednym wszakże zastrzeżeniem na wypadek, gdyby Rosja i Polska nie potrafily zahamować zbyt silnego ruchu autonomicznego, zmierzającego do utworzenia niepodległej republiki Ukrainańska”.

Nie można było w oficjalnym oświadczeniu jaśniejsi wyrazić przyczynienia i wreszcie monachijskich dla Hitlera, aby parł dalej na Wschód.

Część rzadzacych kół amerykańskich wyraźnie popiera-

najważniejsze punkty brzmiały: „Niemcy swój plan podbijają Ukrainę przeprowadzą w roku 1940”. „Polityka zagraniczna Polski pod znakiem kierownictwem Pana Ministra zdala egzamin ze swojej celowości i z kryzysu jesieniowego wyszła nie tylko obronna ręką, ale też zwycięsko”.

A jak było naprawdę?

Konsekwencje Monachium były fatalne dla pokoju, dla Polski:

1) Hitler nabrał absolutnego przekonania, że mocarstwa zachodnie nie tylko nie sprzeciwiają się zbrojnie dalszemu pochodowi III Rzeszy na Wschód, ale wręcz ją do tego zacheczęają.

2) Generalica niemiecka, która dotychczas z niepokojem i nieufnością obserwowała awanturnicze poczynania führera, obawiając się wojny na dwa fronty, po Monachium ślepo mu uległa, wobec piorunujących triumfów strategii politycznej Hitlera.

3) Zagarniecie Czechosłowacji wzbogaciło poważnie arsenał wojskowy Niemiec i wybitnie polepszyło ich pozycje wypadowe przeciwko Polsce.

4) Związek Radziecki nabrał aż nadto uzasadnionej nieufności do polityki mocarstw zachodnich, odrzucając zbiórowy sojusz antyhitlerowski i zachęcając wy-

nioło przypadkemu zaduseniu diefa. Diefa sa nesmie krmie dlhšie ako 15 min. a to iba z jedného prsnika (nakolko množstvo mlieka stačí na jeho nasýtenie). Nemluvňa musí mať nočnú prestávku v krmení od 8 — 6 hodín. Tejto prestávke musíme venuvať pozornosť už od prvých dní života. Inak krmíme diefa každé 3 — 4 hodiny. V období keď matka krmí diefa, je nevyhnutné, aby dodržala správnu životopsprávu, ktorá spočíva v pravidelnom a do statočnom prijímaní všetkých výživných látok ako sú: bielkoviny, tuky, cukry, ovocie a zelenina. Nesmie fajčiť a požívati alkoholické nápoje.

Kým diefa neodpadne počasné šnúra, nemusíme ho kŕpať, ale stačí ho raz za deň potierať čistým, vlnkým uterákom. Voda na kúpanie musí byť prevarená a má mať telesnú teplotu (37°C).

Pri umývaní diefa treba venovať pozornosť mestiam, kde sú uložené potné žlazy (podpazušie, rozkrok). Oči a nos vycistíme vatou namočenou v 3% roztoku bôrovej vody. Ak mu podnesie hlavičku do zodpovednej výšky, aby sa zabránilo ho vo vode, do ktorej pridáme lenko manganistanu draselného (hypermangánu), aby voda nadobudla sfarbenie slabého čaju. Keď sa na tele diefa objavia chrasty, nechávame ho niekoľkokrát denne na čerstvom vzduchu. Chrasty možno natrerať 1% roztokom gencianovej violeti. V žiadnom prípade nepoužijeme puder.

Nemluvňa do 6 mesiacov, kúpeme každý deň. Od 6 mesiacov každý druhý deň a od 1 1/2 roku dvakrát do týždňa.

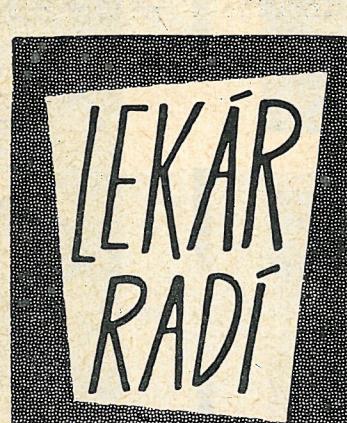
Diefa sa musí udržovať vo vyvetranej miestnosti kde sa nesmie fajčiť. Pre diefa je dôležitý pobyt na slnku. Oparanie nesmie byť náhle, ale sa musí pomaly stupňovať.

Podložka, na ktorej diefa leží, nesmie byť veľmi mäkká,

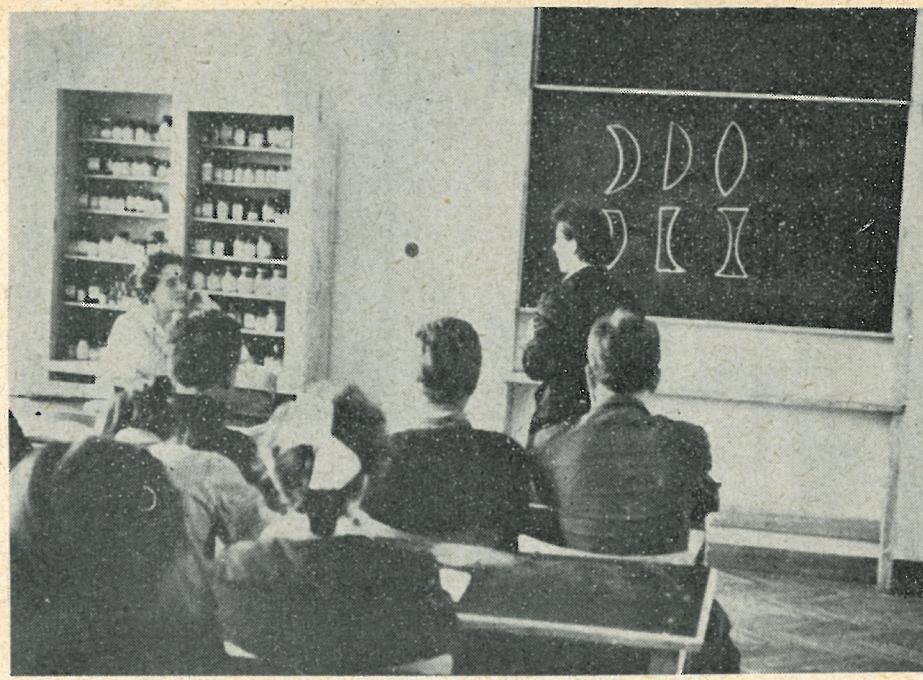
ale radšej tvrdšia. Nemluvňa nesmie obliekať do zbytočného množstva šiat, pretože tým zabraňujeme potrebnému prístupu vzduchu k pokožke.

Nedostatočný prístup vzduchu zapríčinuje vytváranie sa rôznych vyrážok a pluzgierov, ktoré sú často nebezpečné.

DR. B. RYBAK

Starostlivosť o nemluvňa, nie je tažká, ale vyžaduje disciplínu, ktorú často matky zanedbávajú. Každá matka musí poznáť zásady správnej výživy diefa, aby sa predišlo tažkostiam pri jeho vývine. Starostlivosť o diefa sa musí začať už v období vnútromaternicového vývinu. V tomto období totiž na vývýjajúci sa plod nepriaznivo pôsobia niektoré faktory, ako nesprávna výživa matky, tažká a namáhavá práca. Bezprostredná starostlivosť o diefa sa začína

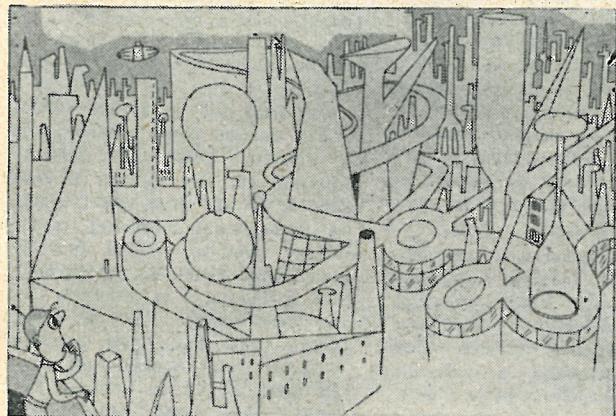

Milá redakcia!

Fotografický aparát to je strašné pokušenie. Vyberieš sa napríklad na jarnú prechádzku, uzrieš krásne slnkom zaliate zátišie a už fa dlame svrbia. Nevydržíš leť po aparát.

Alebo fa niečo zaujme v škole, a čo z toho vyjde — posúdte sami.

A. SVOČÍKOVÁ
Jablonka

H Á · D A N · K A ·

CO JE TO?

Určite nějaké město, ale jaké dívňe, plné fantastických budov.

Zkuste se však podívat pozorně. V těch divných obrysech najdete dvacet schovaných, dobré, vám známých předmětů.

Jaké jsou to předměty?

Na nejpozornější čekají knižní odměny. Na odpověď čekáme dva týdny. Adres Redakce: Warszawa, ul. Wiejska 12, v. p. „Život“.

ODPOVEDÁME

Dostali sme od čitateľov niekoľko listov s Teda len smelo, čakáme. otázkou, či nám môžu Listy do redakcie posielat vlastné hádanky, krížovky atď.

Samozrejme. A to čím obálke napišete: „Opta-viajce. Radi uverejníme té učiš adresat.“ (p)

tel, ktorého útvor uve-rejnime dostane ako od-

menu peknú knižku.

Teda len smelo, čakáme.

otázku, či nám môžu

Listy do redakcie po-

si posielat vlastné hádan-

ky, krížovky atď.

známok. Stačí, keď na

Samozrejme. A to čím obálke napišete: „Opta-

viajce. Radi uverejníme té učiš adresat.“ (p)

FILATELISTICKÉ NOVINKY

V souvislosti s III. Sjezdem PZPR byla vydána nová séria poštovních známek. Kresby na známkách symbolizují: Vedoucí úlohu strany (známka v hodnote 40 gr. náklad 2 milióny) Sazek dělnicko-rolnický (známka v hodnote 60 gr. náklad 5 miliony), práci (známka v hodnote 1,55 zł náklad 500 tisíc ks). Známky jsou provedeny vícebarevnou rycí technikou. (p)

DOBRA KUCHÁRKA

Prinášame predpisy jedál, pripravené z domáčich zdrojov, ktorých príprava nevyžaduje mnoho času a ktoré spestria jedálny lístok. Na desiatu do pola najvhodnejšia je nátierka s čiernym chlebom a kyslým mliekom, alebo podmaslím. Nátierka sa dobre mesie v plechovej krabici, ktorá má sklenené dno, alebo v bakelitovej. Chlieb nosíme v igelitovom vrecku — je to hygienické a chlieb nevyschne.

Nezabúdajme tiež na sirupy, ktorých máme veľký výber a sú pomerne lacné.

Pre prípad, že v poli nie je dobrá pitná voda, priniesieme si uvarený čaj.

Na uhasenie smädu neprijememe veľa vody, ale radšej

si zajedzme trochu kompotu kyslejšej chuti, ktorý tiež osvieži a mierni smäd.

Do malej fľašky si pripravíme ocoť, v horúčave jedlo viac kyslíme. Hodí sa i na potrenie kože, keby nás uštipli osa alebo ovady.

Na hlavu si dáme šatku. Vo veľkých horúčavach si natrieme tvár krémom alebo olejom, aby sme ju chránilí pred prudkým opálením. Po návrate z pola čaká doma ešte rôzna robota, preto na prípravu večere neostáva veľa času. Prinášame predpisy pre prípravu čerstvej večere, ktorá nezaberie veľa času.

Vyfuknutá praženica pre 4 osoby:

4 vajcia, 6 lyžic mlieka, 3 lyžice krupicovej múky, soľ, 5 dkg udenej slaninky, 1 lyžicu masti.

MÓDA · MÓDA

O MÓDE PIŠE SPOLUPRACOVNÍČKA PARÍŽSKEHO „ELLÉ“ MONIKA RUDNICKA

Pravdaž, do jeseni je ešte daleko, ale... Ani sa nenazdáme a je tu. Preto každá žena dbalá o svoj zovnajšok vie, že už je najvyšší čas pomyslieť o teplejších jesenných šatoch.

Predovšetkým — sveter a plášť.

Pekný sveter so sukňou a moderný plášť vyriešia všetky starosti s jesenným obliekaním. Ako má vyzerať taký módný plášť, z čoho ho ušiť, aby bol pekný a lacný.

Samozrejme, najpraktickejší je plášť s jednoduchým fazónom športový. Takéto prosté sú skutočne pekné a pretvrajú všetky extravagantné výstrelky módy.

Na tohočného jesen odporúčame našim čitateľkám plášte z plysu, mäkkého súkna, lodenu. Módne farby sú hnedé a béžové. Ale aj zelená a tmavomodrá (tzv. letecká) farba opäť prichádza do módy. Ako vidno tohočná farebná škala je naozaj pestrá a bohatá a každý si z nej môže vybrať svoju oblúbenú. Pritom plášť môže mať líniu na spodku rozšírenú, alebo prostú. Dabajme, aby neboli tesný, ale ani vrecovitý. Gombíky veľké, najlepšie z umelej hmoty.

Nový sezóna prináša jednu novinku: zakončenie plášta páskom o tej samej farbe. Veľké praktické vrecká sú ešte stále módne.

Nezabúdajme, že aj naďalej sa nosia krátke veci. Preto aj nás nový jesenný plášť má byť trochu poníže kolien. Nezaškodi však, keď si pre každý prípad dolu zaviníme (ved budeme ho nosiť aj v budúcej sezóne).

Pod nový plášť príjemne by bolalo založiť si nový sveter. Sveter, o ktorom tu píšeme, môžete si upliest doma. Ide len o to, aby bol podľa možnosti z čo najhrubšej vlny. Najmôdnejšie sú hrubé, voľné a dlhé svetre, tak trochu podobné do mužských.

Sveter má siahaf do bokov a neškodí, keď bude voľnejší. Odporúčame „kamíkový výstrih, ktorý je veľmi praktický (možno podesť vložiť každú blúzku, alebo hodvábny šál).

Sveter pletieme buď celý hladko, alebo jedno hladko a druhé obrátené.

A keď chcete skutočne elegantne vyzerať, urobte si sveter farby plášta, alebo podšívky, ktorá nemusí byť ani čierna ani tmavomodrá, ale v nejakej jasnej farbe.

Nakoniec oznamujeme našim čitateľkám, že kostýmy sú aj naďa-

lej veľmi módne. Napriek ustálenej mienky mnohých žien, kostým možno nosiť nielen v jeseni a na jar, ale i v zime pod pláštom.

Ale o tom, ako má vypadat módný kostým dozviete sa v budúcom čísle nášho časopisu.

smotanu, do ktorej sme roz-trepali múku. Omáčku po-varíme a podľa chuti prisotíme. Podávame s makarónami, ktoré sme v slanej vode uvarili, precedili a zaliali rozpraženým maslom.

Tvarohová náterka pre 4 osoby:

20 dkg tvarohu, 10 dkg masla, 3 malé cibulkky, 1½ kávovej lyžičky mletej čer-venej papriky, soľ, pripadne dve lyžice kyslej smotany.

Na misce vidličkou rozmiešame tvaroh, pridáme maslo, umytú, na drobno sekánú cibulku a zelenú vňaf, pridáme soľ, všetko dobre premiešame. Ak je tvaroh suchý, pridáme smotanu. Po-dávame na malej miske, ktorú obložíme umytou, na kolieska pokrájanou reďko-vkou. K tomuto podávame kyslé mlieko a čierny chlieb.

KRAKÓW – BRATISLAVA

NÁŠ DIVADELNÝ RECENZENT Z ČSR DONÁŠA

Scéna z III. aktu opery „Oslobodenie“.

V jeseni 1956 vedúci činitelia divadla P.O. Hviezdoslava v Bratislave a divadla J. Słowackého v Krakove prišli na múdry a užitočný nápad. Nadviazali medzi sebou aktívnu výmennú spoluprácu, v rámci ktorej sa medzi týmito divadlami začala rozvíjať čuľá pracovná výmena.

Prvý zájazd bratislavských sa však uskutočnil až v apríli 1957. To bolo prvé ovocie tejto družby. Už o niekoľko týždňov krakovskí herci z divadla Słowackého zavítali do Bratislavu na odvetné vystúpenia. Bratislavské divadelné publikum a napokon aj bratislavská tlač s uznaním kvitovali tvorivý umelecký výraz krakovských hercov a pripravili im v Bratislave úprimné priateľské prostredie.

Táto spolupráca však pokračovala ďalej. Uskutočnil sa druhý zájazd bratislavských. Onedlho potom bola na scéne krakovského divadla slovenská komédia Petra Zvona „Tanec nad pláčom“, ktorú to pohostinne režíroval bratislavský režisér Tibor Rakovsky. A pred nedávnom — od 11. do 15. mája 1959 — opäť zavítal do Bratislavu početný súbor divadla J. Słowackého z Krakowa, ktorý sa takto už druhý ráz predstavuje bratislavskému divadelnému publiku.

Milovníci a znaci dramatickej spisby veľmi dobre pochopili, preto boli do programu bratislavských predstavení súboru divadla Słowackého zaradené aj také hry, ako je Wyspianského „Oslobodenie“ (Wyzwolenie) a Dostojevského „Zločin a trest“ (Zbrodnia i kara). Pochopili, ale mali obavu, či pochopí aj početné divadelné publikum. Hra „Oslobodenie“ predstavuje problematiku národnej aktivity, ktorá je tu zvýraznená naozaj svojským spôsobom. Pre svoj symbolický (kompozičný aj ideový) obsah, vyžadovala si vyspelého diváka, ktorý v svojom vnútri dokáže dotvárať často len názakové prejavy určitej spoločenskej skutočnosti. Taká hra vyvoláva aktívnu účasť všetkých pôsobiacich zložiek v najvyššom význame slova.

V hre „Zločin a trest“ hrozilo nebezpečenstvo druhej krajnosti. Kým akcia „Oslobodenie“ je umiestnená na širokom historicko-spoločenskom plátne, pričom každá časť i každý motiv hry je vklinený do jednotnej dejovej osnovy, „Zločin a trest“ je iba akýmsi sledom príhod. Vykresluje akýsi súboj duše a skutočnosti (citlivej ľudskej duše a fažkej skutočnosti). Zložitosť ľudských pováh a vlastností, ako aj psychologická klasifikácia nedáva ešte záruku na plný umelecký účinok, práve naopak, tu kdeži spočíva nebezpečenstvo popisnosti a fažkopádnosti. Časť tohto problému však zotrela premyslená režisérská koncepcia B. Dąbrowského a časť dômyselná scénická výprava A. Cybulského. A napokon i precízny herecký výraz jednotlivých účinkujúcich hercov. Obava, o ktorej sme hovorili na začiatku a ktorú v svojom otváracom privete pripomienul aj riaditeľ Słowackého divadla B. Dąbrowski bola sice opodstatnená, ale zbytočná. Bratislavské obecenstvo je veľmi vyspelé. A vie byť veľmi vďačné.

V ďalších dvoch hrách, v „Zástavke jeho kráľovskej výsosti“, od A. G. Siedleckého a v Zvonovom „Tanci nad pláčom“ bola pozícia účinkujúcich pomerne ľahšia. Aj tu však v plnej miere vystupujú všetky prednosti súboru divadla Słowackého. Okrem už spomínamej tvorivej schopnosti každého jednotlivca, vyznačujú sa tito herci akousi svížnou šarmantnosťou, akousi pružnosťou vnútorného výrazu, ktorá im dodáva ľahké poetické čaro. A to je tem účinný spojujúci článok, ktorý vyvoláva všeestrannú duševnú pohodu, ktorá dopomáha dokreslovať a domýšľať to, čo bolo schválne nedopovedané a nedokresleme. To je účinok i sily skutočného umenia.

Bratislavskí milovníci divadelnej múzy preto s radosťou budú sledovať ďalší vývin družnej spolupráce medzi divadlom Słowackého v Krakove a divadlom P. O. Hviezdoslava v Bratislave. Dúfajú, že čoskoro opäť budú môcť na svojej scéne privítať známych a obľúbených hercov, ktorí im pripravili toľko umeleckého pôžitku, toľko krásnych a nezabudnuteľných chvíľ.

JOZEF HVIŠČ

Naši zelovskí krajania chystajú sa na cestu do Kucova, kde v „Beseede“ predvedú svoj kultúrny program

TAJOM- STVO DRUHEJ SVETOVEJ VOJNY

Je pochmúrny novembrový deň roku 1944. V tento deň bol natzweilerský koncentračný tábor svedkom nevidaného zverstva. Akoby sa vrátili časy španielskej inkvizície. Ešte i mnohí gestapáci, zvyklí na zverstvá najhoršieho druhu, sa s hrôzou odvratili od strašlivého „divadla“. V krematóriu natzweilerského tábora boli po dlhom mučení zažíva upálené štyri mladé ženy.

Všetky štyri patrili k anglicko-francúzskej zpravodajskej a sabotážnej organizácii SOE, ktorá bojovala proti fašizmu.

Nebolo to však všetko. V rôznych koncentračných táboroch gestapa trpeli desiatky členov SOE a veľmi malé percento z nich zostalo nažive. Aj jedna z najslávnejších anglických bojovníkov proti fašistom, známa v celej Anglia pod menom „Odette“, padla do rúk gestapákov. Po strašlivom mučení ju poslali do koncentračného tábora v Rawensbrücku, ale zostala na žive.

Bádatelia zaoberajúci sa udalostmi druhej svetovej vojny keďkoľvek našli údaje týkajúce sa SOE museli svoj výskum prerušiť. Intelligence Service vždy pohotov zakočila a zakázala uverejniť akékoľvek údaje o SOE.

Až nedávno Intelligence Service trocha počavila a tak sa možlo stať, že boli uverejnené úryvky z pamäti pani Fullerovej; „Vďoviej sieti“.

Pani Fullerová bola členkou SOE a svoje pamäti začína konštatovaním toho, že aká „nešťastná“ organizácia to bola. Viac než tretina jej členstva zahynula v nemeckých koncentračných táboroch.

„Nešťastie“ SOE nebolo náhodné. Dôstojník — radista SOE, ktorého Intelligence Service poznaťa pod krycím menom „Gilbert“, bol agentom Gestapa, pod značkou „Boe 48“, tento agent dal nacistom kľúče k šifram SOE a tak sa možlo stat, že na

cisti nielenže vedeli o všetkých akciách SOE, ale aj sami podávali falosoé zprávy a Ľudia vysielaní z Londýna vbehlí priamo do náručia gestapa.

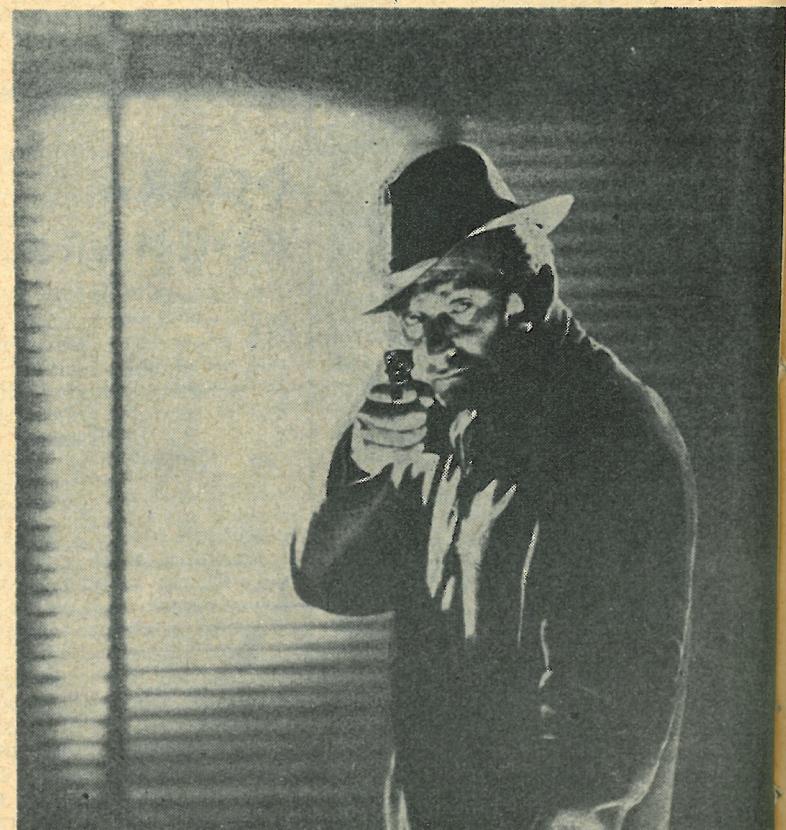
Po uverejnení týchto údajov poslankynia Irene Ward podala v dolnej snemovni interpeláciu, v ktorej žiadala zrušenie zvláštnej cenzúry týkajúcej sa údajov o SOE a žiadala vládne vyhlásenie o potrestaní tajomného „Gilberta“.

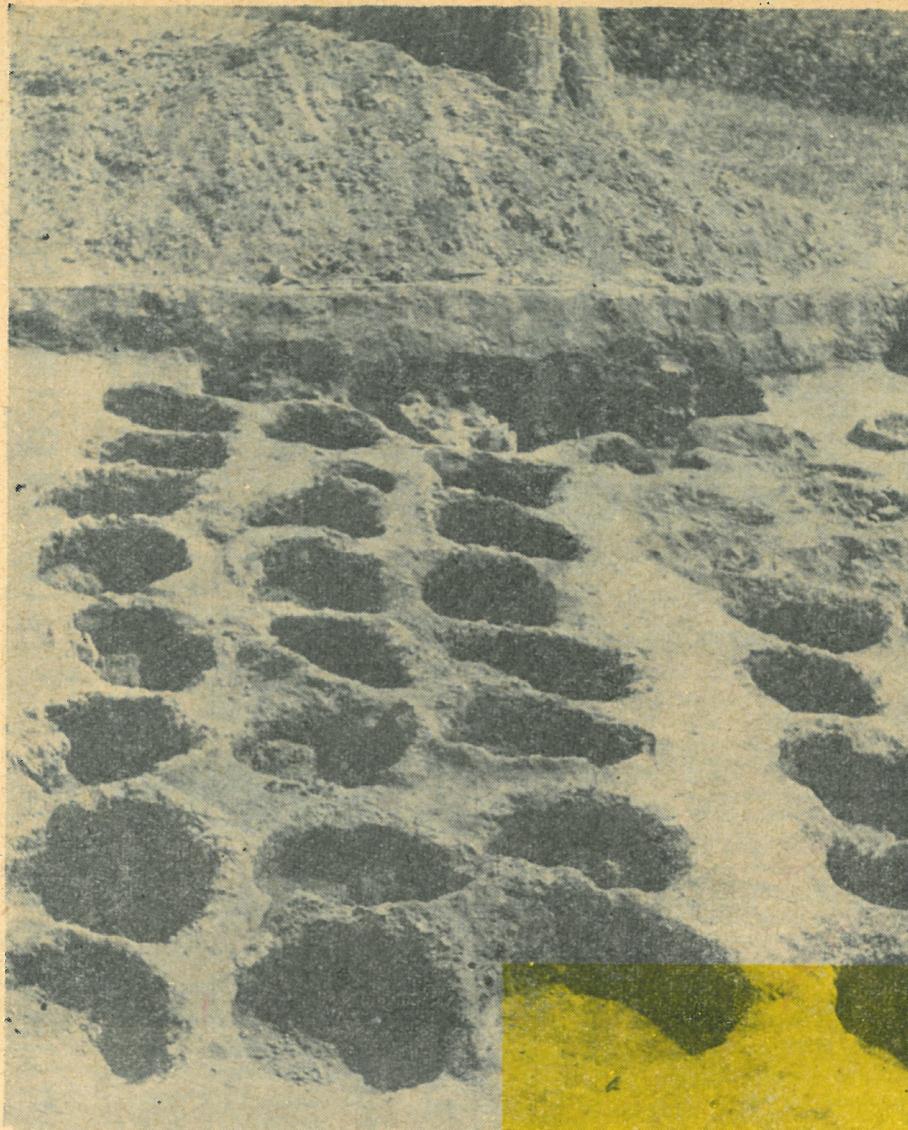
Vtedy sa ozvala aj legendárna „Odette“ a vyhlásila, že vie skutočné meno „Gilberta“ a vie aj o jeho zdradcovskej úlohe, ale nemôže hovoriť. Je jasné, že „Odette“ musí milčať z nariadenia Intelligence Service, ktorá si neželá, aby sa verejnosc dozvedela niečo bližšieho o celej tejto veci.

Niekoľko dní po týchto udalostiach dostala pani Fullerová list z Francie. Písal ho „Gilbert“ a žadal ju, aby mlčala. Dôvod: kŕúč k Šifram SOE vydal gestapu s vedomím anglickej tajnej služby. Londýn vysielal Ľudi aj vtedy, keď vedel, že sa dohovára s gestapom, a že mladých členov SOE posielala na istú smrť. Clefom toho bolo, píše cynicky „Gilbert“, aby Nemci boli zaujati SOE, a aby sa nemohli venovať iným, podľa Intelligence Servisu „dôležitým“ akciám. Povedané po slovensky: anglická tajná služba, odvádzajúca sa na „služobné záujmy“, posielala svojich vlastných Ľudu do krematória...

Na opakovanú žiadosť poslankyne Wardovej kompetentné kruhy doznali, že pri spracúvaní materiálov parížskeho šéfa gestapa Boemelburga, mal byť „Gilbert“ alias „Boe 48“ súdený, ale na anglický zákrok bola obžaloba stiahnutá a jeho samého pustili na slobodu.

Na zabranenie ďalších prerieknutí anglická vláda nariadila úplne mlčanie vo všetkých veciach týkajúcich sa činnosti SOE...

Náleziště pozostatků hutnických pecí zo středověku

OBJEV ARCHEOLOGŮ

Na cestách a polích v opatowském okrese (kraj Kielce) lze velmi často nalézt kousky strusky, obsahující vysoké procento železa. Dodatečným příjmem okolních zaměstnanců je sbírání této strusky, kterou dodávají do hutí, jež ochotně tuto cennou surovinu ku-

pují a přetavují. Tyto stopy dovedly archeology ke zbytkům po starověkých hutích, které v této oblasti existovaly.

Skupina vědeckých pracovníků, která před třemi lety putovala po ope-

SENSAČNÍ

towském okrese, zjistila, že struska obsahuje kolem 60% železa. Množství strusky o vysokém obsahu železa poukazovalo na velmi primitivní těžbu této suroviny. Proto archeologové přistoupili ke druhé etapě práci a to nalezení hutnických pecí anebo ale spoň stop po nich.

Pátrání vedli: mgr. K. Bielenina z Archeologického muzea v Krakově a prof. M. Radwan z Hornicko-hutní akademie za účasti asistentů Świętokrzyského muzea mgr. Kuczyńskiego a Pyzika. Bylo učiněno reprelační odhalení, v Evropě dosud nezaznamenané. Během počátečních průzkumů, vedených v lese na sedle mezi Szczyciąkiem a Jeleniowskou horou narazili na vrstvu prsti s drnem, v níž nalezli strusku a propálené ve-

V odkrytých pecích nebyly nalezeny železné hrudky ani kanály pro přívod vzduchu. Toto odhalení působí převrat v dosavadních vědeckých názorech na starověké hutnictví, protože proces tažení železa musel být mnohem složitější, než se dosud tvrdilo.

Další průzkumy byly vedeny ve Staré Slupi (okr. Opatów), kde na poli Antonína Cybulského byla nalezena další skupina pecí. Podle keramiky, která byla nalezena vedle pecí, lze určit stáří vykopávek. Povstaly před dvěma tisíci lety. Charakteristické je rozestavení — dvě řady po třech neb čtyřech pecích v každé.

O 200 m dále — na poli Štěpána Zieji byly odkopány další skupiny pecí v počtu 112 a 149. Na keramice, která byla u nich nalezena, jsou viditelné římské vlivy.

Odhalení tak početné skupiny, skládající se z 329 hutnických pecí z období římského císařství, svědčí o vysoké kultuře a technice Praslovanů.

Nyní se archeologové zabývají další otázkou a to, kde hledat místa dalšího zpracování železa. O jejich existenci svědčí různé druhy strusky odlišného složení. Kde bydleli majitelé pecí a v jakých podmínkách žili (stopy po osadách nebyly nalezeny), na jakých zásadách pracovaly skupiny dávných hutníků, pracovali-li jednotlivě, nebo v kolektivech?

Objev polských archeologů vzbudil zájem v zahraničních vědeckých kružích.

J. MALINKA

Trest

JEDINOU ZÁBAVOU

Na holých stenách sa hrajú nejasné tieňe. Ticho. Monotónny hlas modlitby. Hlas je temný, nepriamy — prechádza cez husté závoje...

Je rok 1958 vo Francúzsku a predsa je všetko tak, ako pred 400 rokmi v Španielsku. Tak, ako keď žila ešte ona. Terézia. Rozumná Španielka, ktorá veľmi mladá pochopila, že v dobe, keď u bohatých ženská krása bola v najväčej úcte — ona so svojou škaredou tvárou nemôže urobiť kariéru. Ale chcela. Veľmi. Húzelnato sa učila a v najtemnejšom stredoveku najtemnejšieho kráľovstva našla cestu ku kariére. Jej knižky, ukážky to najnezrozumiteľnejšej mystiky a jej požiadavka sprísniť poriadok v kláštoroch karmelitiek našli vrelé pochopenie u „najsvätejšej stolice“. Také, že po smrti ju „promovali“ za svätú.

A prešli storočia, vymreli národy, zanikli štáty, napredovala technika, sírilo sa svetlo ale do temných chodieb a miestností karmelitiek sa to svetlo nedostalo.

400 rokov sa tu bičujú obyvateľky kláštora, modlia sa od rána do noci, aby po myslenie na smrť sa stalo pre nich vytuženým cielom. Sú hermeticky uzavreté od vonkajšieho sveta a nosia stále hustý závoj, aby pohľad na ľudskú tvár nevzbudil v nich pamiatku na pozemský život. Topánky nemôžu nosiť, mäso nesmú jest. Ich hlavným jedlom je suchý chlieb a bylinný čaj. Jedia na blážke. Hovorí medzi sebou nemôžu. Všetok svoj čas venujú príprave na „druhý“ svet.

Keď do rádu vstupuje nová nešfastnica — je to dlhý obrad. Rok prípravy a potom — ... „Zomrela som. Neexistujem pre svet a svet neexistuje pre mňa...“ to si musí opakovať hodiny a hodiny leží pritom na dlážke. Mníšky sa okolo nej modlia svojím monotónnym hlosom...

Železná brána sa zavrela. O jednu živú mŕtvolu je viac.

Ako idú roky — pamiatky z vonkajšieho sveta blednú a ostávajú len studené steny a nemé spoločnice. Vystúpiť z rádu možno len s povolením pápeža. Vraj za 400 rokov žiadna nevystúpila.

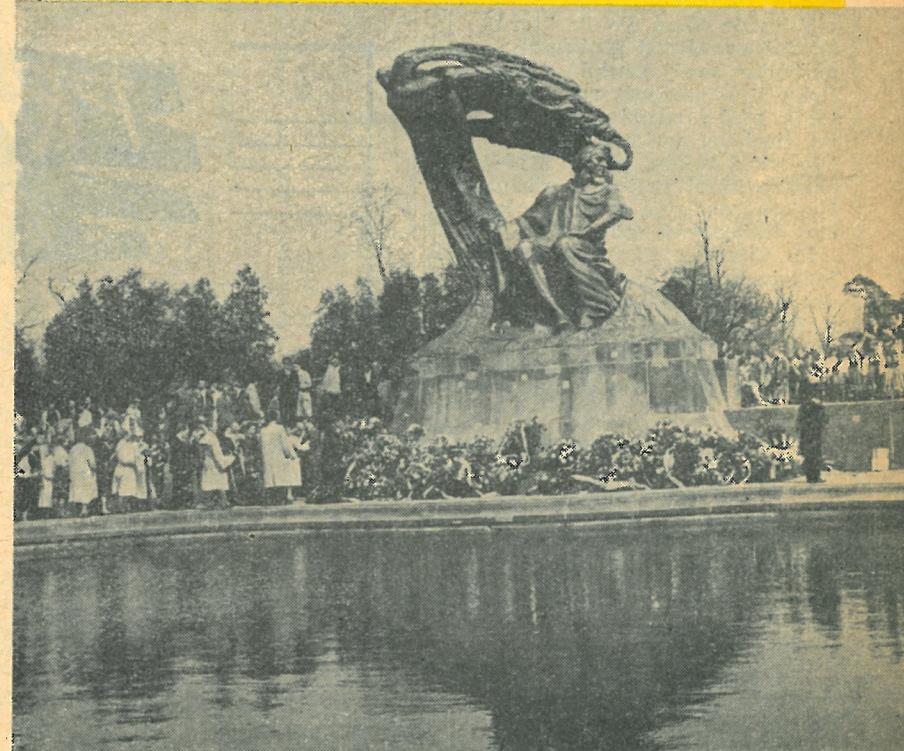
A tak žijú. Roky, desaťročia a stáročia plynú. No vo francúzskom kláštore karmelitiek sa zastavil čas.

Najmenšiu nedisciplinovanosť kruto trestajú. Stačí zvedavá otázka, zameškaná modlitba alebo chutnejšie pripravená strava. Ešte sa ani nedokázala vina — a obvinená predstupuje pred obyvateľov kláštora na kolennach s fažkým križom na ramene. A súd je vždy nemilosrdný! Séria potupných trestov trvá mesiace, roky. A predsa: „súdne pojednávanie“ býva v kláštore jedinou zmenou, zábavou. Na pojednávaní totiž môže hovoriť predstavená kláštora, žalobkyňa a obžalovaná. A ostatné aspoň počujú nahlas vyslovené slovo.

RODOM VARŠAVAN,
SRDCOM POLIAK,
TALENTOM SVETOVÝ GÉNIUS

Po 18. rokoch opäť stojí vo varšavských Lazienkach pomník Fr. Chopina. Tento mohutný pomník vysoký 7 metrov a vážiaci okolo 18 ton je z bronzu. Pôvodne bol dieľom profesora Vaclava Szymanovského. Za okupácie roku 1940 ho Nemci odviezli a zničili.

Dnes, keď opäť stojíme pred pomníkom poľského hudebného génia, zaiste si želáme všetci, aby sa už nikdy neopakovali tie strašné chvíle, keď i mŕtví velikáni zavdzali.

TADEUSZ KOŚCIUSZKO

(1746—1817)

Tadeusz Kościuszko, vodca povstania roku 1794 bol zároveň jedným z najvynikajúcejších vojenských inžinierov, známych azda na celom svete.

Po ukončení Rytierskej školy dostał Kościuszko kráľovské štipendium na ďalšie vojenské štúdia vo Francúzsku.

Roky 1770—1774 študuje na známej vysokej Škole cest a mostov v Paríži. Jeho zápal a pracovitosť otvárajú mu cestu k dôvere francúzskych úradov, ktorí mu umožňujú zoznámiť sa s obrannými zariadeniami prístavu Brest, pokladanými za arcidielo opevnenia.

V roku 1775 sotva tridsaťročný kapitán Kościuszko vracia sa do vlasti s diplomom inžiniera. Ale doma nie je potrebný: poľská armáda má vtedy sotva 11 tisíc vojakov a ak sa niekto chce dostať na vojenskú službu musí mať bud peniaze alebo protekciu. Kościuszko nemal ani jedno ani druhé a preto opúšťa vlast. Odchádza do Severnej Ameriky, kde sa vedú boje za oslobodenie sa z anglickej nadvlády.

Tu ho potrebujú. Je prijatý do americkej ľudovej armády, opevňuje mesto Philadelphia pred očakávaným útokom Angliačanov. Stopy po týchto vzorne urobených opevneniach pozostali až dodnes.

Najväčším dielom Tadeusza Kościuszko bolo opevnenie Saratogy. Nielenže ju Angliačania nedobyli, ale práve tu utrpeli svoju najväčšiu porážku. Obrana Saratogy a spolu s ňou meno Tadeusza Kościuszko navždy pozostanú v histórii i pamäti amerického národu.

V krátkom nárete niet miesta vymenovať všetky hrdinské činy veľkého Poliaka, ako dôstožníka a inžiniera. Jeho súčasníci s J. Washingtonom na čele, zdôrazňujú veľké zásluhy T. Kościuszku, jeho bezpríkladnú skromnosť, dobrotu, vrodený dar zachádzania s ľudmi, ktorí mu získali srdcia vojakov.

V osade West Point, ktorú tak tiež opevňoval Kościuszko, nachádza sa Vojenská škola. Roku 1830 — už po smrti tohto národného hrdinu, žiaci mu postavili pamätník. Olomok z reťaze, ktorou Kościuszko kázał prehradiť rieku Hudson opatruje tátó škola ako drahocennú reliktiu.

Po výfazstve, Kongres Spojených štátov udělil hlavnímu inžinierovi americkej armády Tadeusovi Kościuszkovi hodnosť generála, ako aj vysoké uznanie za jeho dlhorocné, verné a veľmi cenné zásluhy.

Na sklonku života vo Švajčiarsku píše Kościuszko prvú príručku taktiky konného delostrelectva na svete. O tom, aký veľký význam pripisoval Američania tejto učebnici, svedčí fakt, že ju 9 rokov ukrývali pred uverejnením, aby sa nedostala do rúk cudzieho vojenského štábmu.

Kościuszko spočíva na Waweli. Vysoký kopec nad Krakovom je symbolom úcty národa k jednému z jeho najväčších synov.

LISTY REDAKCII

DOPISY REDAKCII

PODSZKŁE

Redakcii „Život“

Pätnásť rokov uplynulo od skončenia II. svetovej vojny. Hoci my, Slováci, žijeme v Poľsku, Ludové Poľsko nezabudlo na nás. Hodne sa za tých pätnásť rokov urobilo. Na prvé miesto kladieme to, že naše deti majú možnosť učiť sa v rodnom slovenskom jazyku. Okrem toho, už druhý rok doštavame časopis „Život“ písaný v slovenskom a českom jazyku. Naša mládež má klubovňu na založenie ktorej dostali sme 1985 zlotted. Dostali sme tiež gramafón s gramafónovými doskami a trojregistrovú harmoniku. Naši občania už navozili kaméne na novú školu, ktorá sa začne stavať na budúci rok. Máme tiež v našej obci GRN, ktorá ako najlepšie môže stará sa o našu obec. Cesty máme zlé, ale dohodli sme sa s PGR-om, že si cestu cez dedinu opravíme sami v najbližšom čase. Dúfame, že štátne orgány aj naďalej sa budú tak o nás starat a opravia nám cestu do Podwilkia, aby tadiaľ v budúcnosti mohol premávať autobus. Veríme, že i my budeme môcť ešte veľa toho urobiť. Naša mládež má dobrý pomer k Poľsku, lebo v čase, keď je doma menej roboty, odchádza do práce kdekoľvek v krakovskom kraji a pomáha pri výstavbe. Veríme, že Ludové Poľsko i naďalej sa bude o nás starat tak, ako doteraz.

*Karel Klemens
Józef Tadeusz
Eustach Mikołaj
Eugeniusz
Józef Horwitz
Kazimierz Wanda
Zygmunt Klemens
Stanisław Józef
Wojciech Franciszek
Zenoniusz Mikołaj*

NOWA BIAŁA

List redakcii

Príjemite najsrdečnejšie pozdravy z našej Nowej Bialej, kde Vás srdečne pozývame. Nowa Biala, ktorú založil kráľ Béla IV. je krásnym rekreačným mestom. Ak by ste chceli stráviť u nás dovolenkú určite neolutujete. O byty by sme sa Vám postarali, ale hľavne Vám ponukame nás zdravý vzduch. Rybári nebuduť mať núdu o pstruhu v horskom potoku a milovníkom horskej turistiky určite sa zapáči krásne okolie, hory s pamätnými skalami, ktoré nie sú také známe, ale tým zaujmavejšie. Posielame Vám dve fotografie, aby ste sa sami mohli presvedčiť ako je u nás pekne. Uverejnrite nás list, aby všetci, ktorí ešte nevedia kam ísť na dovolenkú mohli si vybrať nejaký kút nášho krásneho kraja. Stačí napísat predsedovi Miestnej skupiny Chalupkovi a on sa Vám postará o byť na celú dovolenkú. Napíšte nám, či sa Vám nás návrh páči.

S krajanským pozdravom
— Chalupka

NOWA BIAŁA

Redakcii „Život“

Chceme podakovať Poľskej ľudovej vláde za pomoc pri výstavbe našej obci Nowa Biala.

Roku 1947 vybudovali sme si hasičské skladiste. Naši miestni požiaranci vložili veľa práce do tejto stavby. Roku 1954 vystavali sme si z vlastného materiálu miestnosti pre Národný výbor. Mnohých iste prekvapí, že budova národného výboru za 6 dní bola pod strechou a za dva mesiace odovzdaná do úžitku. Lebo naši občania pustili sa s chuťou do

práce a pracovali naozaj obetavo. Najväčšiu zásluhu na tom má Urbaniály výbor, ktorý zakúpil všetok potrebný stavebný materiál ako napr. tehle, vápno, škridlu, daroval drevo a vyplatil všetky odborné práce. Občania zasa odpracovali všetky pomocné práce na stavbe a pomohli zviesť stavebný materiál. Štát venoval 5 tisíc zlotted na vybudovanie peci.

Dakujeme i touto cestou predsedovi Urbaniályho výboru Vojtechovi Galušovi, pokladníkovi Jakubovi Lojkovi, tajomníkovi Jozefovi Bryjovi a kr. Vojtechovi Kolodziejovi, bývalému soltysovi za dozor pri stavbe.

Roku 1955 vybudovali sme si klubovňu, ktoréj nedostatok sme veľmi pocíťovali. Drevo na klubovňu dodal opäť Urbár a štát hradil všetky odborné práce. Okrem toho bola u nás vybudovaná hradská v dĺžke 3 km. Treba ešte opraviť asi 1 km cestu. Máme nádej, že okresné úrady sa o to postarajú a keď bude cesta hotová chceli by sme autobusové spojenie Nowa Biala — Krempachy — Frydman. Spoločnou prácou vybudovali sme si tiekajúce mosty. V tomto roku začali sme pripravovať materiál pre výstavbu novej školy, pretože škola nám je veľmi potrebná.

František Chalupka
predseda
MS Spoločnosti
František Lojek
tajomník

*Chalupka František
Lýšť František*

HARKABUZ

Redakcii „Život“
Pri príležitosti pätnásťročia Ludového Poľska i my krajania z Harkabuza chceme po-

dakovať za to, že máme svoju Spoločnosť, školy so slovenským jazykom vyučovania i časopis „Život“. Zvlášť veľkú radosť máme z novej školy. Hoci ešte nie je úplne hotová, už sa v nej učia naše deti. Ale boli by sme ešte povídaniejší, keby nám štát vybudoval cestu z Raby Wyżnej do Harkabuza a z Harkabuza do Podwilkia, kde už začali toho roku opravovať cestu. Do Raby Wyżnej na železničnú stanicu musíme chodiť cez lesy. I Ústredný výbor našej Spoločnosti by v tejto veci nám mohol pomôcť, len čím skôr, aby bola tá cesta.

Harkabuz Albin

PODSARNIE

Redakcii „Život“

V mene všetkých krajánov chceme podakovať Ústrednému výboru Spoločnosti za návštavu a milé darčeky: harmoniku a gramafón. Verte, že teraz oveľa príjemnejšie môžeme stráviť voľne chvíle v našej klubovni, keďže si spoločne môžeme zahráť a zaspievať. Dosiaľ nám chýbal hudobný inštrument a teraz, vďaka Ústrednému výboru máme i harmoniku i klubovňu.

*Chovorina Albin
Bank Jozef
Filip Jan
Sličák Ludmila
Lamák Eliška
Bajara František
Slišák Albin
Kowalczyk Janusz
Kapurík Mikaela
Horačka Ľudmila
Kurivíkáčová Cecília
Brok Miroslava
Sedlčáková Terézia
Flášák Margotová*

LISTY REDAKCII

PRAKTIČNÉ RADY

• Zrkadlá sa najlepšie umývajú takto zmesou: jeden pohár vody, jedna lyžica vinného octu, 2 dkg kriedy. Všetko zmiešame, prevaríme a necháme odstáť. Potom čistú tekutinu zlepíme a handričkou alebo papierom zrkadlá vytierame. Preleštíme ich ešte plátenou alebo flanelovou prachovou.

• Škvŕny od piva odstráňme mydlovou vodou s prípravkom denaturovaného liehu. Čistou handrou natierame škvŕny a potom vyperieme vo vlažnej vode.

• Biele blúzky z piketu alebo žoržetu nám nezožltňú, keď ich po každom praní preperieme vo vode s prípravkom bóraxu (1 malá lyžička na 3 litre vody).

• Nylony, silony a umelý hodváb je dobre po vypraní preplákať v teplej vode so soľou. Má to vplyv na pekný výzor a trvanlivosť materiálu.

• Ak chceme odstrániť z bytu nejaký zápac, vložíme do nádoby s vriacou vodou niekoľko lyžíc terpentínu, alebo pár kvapiek eukalyptového oleja.

• Izbové kvety je dobre polievať vodou, v ktorej sme premyli mäso.

(P)

Elegancia vždy a všade
Fot. M. GROSWIRTH

RÁDY TETY Dory

Sú mužovia príjemnejší zákazníci a je možné s nimi ľahšie jednať ako so ženami?

Bádania, ktoré v tejto otázke prevedol istý anglický profesor psychológie v USA a v mnohých európskych štátach prinieslo zaujímavé výsledky. Jeho spolu pracovníci dali asi 10 000 predavačom a predavačkám, ako i rôznym obchodníkom takúto otázku: „Kto je lepší zákazník — žena alebo muž?“ Nie menej ako 91% odpovedí bolo za mužom. I pokusmi sa potvrdilo, že muži sa dajú ľahšie získať pre nákup ako ženy, najmä keď nakupujú u slabšieho pohľavia. Tak napr. jeden obchodný dom v Londýne zamestnal v pánskom oddelení 4 veľmi pekné manekýnky ako predavačky. V priebehu 2 týždňov obrat rapídne vzrástol. Rovnaká skúška sa uskutočnila v tom istom obchodnom dome v textilnom oddelení pre ženy avšak za opačných podmienok. Začali tu predávať štyria starostlivo vybraní a veľmi dobre vyzerajúci predavači. Na obrate sa tu však nič nezmenilo. Pokusy týchto štyroch odborníkov získať zákazníčky prostredným správaním sa a „milými pochadmi“ zostali bezúspešné.

HÁDANKÁRSKY KOUTEK

Knižné odmeny za správne rozlúštenie hlavolamu z čísla 4. dostávajú:
 1) JURAJ FABIAN — Rumunia,
 Satul Butin
 2) ALBIN PETRAŠEK — Nowy Targ, Harcerská 8
 3) JAN SPERLÁK — Jablonka 599.

ROZLÚSTENIE HÁDANKY
 „U PTAČNÍKA“ Z Č. 5.

9—3 mince
 10—5 minci
 11—22 minci
 Knižné odmeny za správnu odpoveď získava:

MARIA HELDAK — Czarna Góra

ROZLÚSTENIE HÁDANKY Z Č. 5.
 „TRI PRIATEĽKY“

Dievčatá kúpili v obchode 54 sliviek (Libuška zjedla 18, Jiřinka 12, Zdenka 8.).

Odmenu za správnu odpoveď získala:
 MOLITORIS MARIA — Kacvin
 Odmenu posielame poštou, odber prosime písomne potvrdiť.

(p)

Kukurica patrí k najužitočnejším krmovinám. Nemali by sme na ňu zabúdať pri plánovaní osevov.

RÁDY ZVEROLEKÁRA

„Absolvent“ škôlky s chvejúcim srdcom vyberá sa na „vyššie“ štúdia do — školy. Všetkým prvorodciakom želáme veľa úspechov v škole, aby koncom školského roku sami nám mohli napiisať list.

MOR OŠÍPANÝCH

Je to jedna z najhoroznejších chorôb ošípaných. Nákaza sa rozsíruje prostredníctvom chorých ošípaných alebo nakazenou potravou pri obnúhaní. Može ju prenášať aj človek na šatách a obuve.

Na rozdiele od červienky, morom sa nakazia najmä mladé prasce. Dostávajú horúčku až 41 stupňov C strácajú chutu a kladu sa ležať. Potom dostávajú hnačku. Na pokožke a najmä na bruchu a vnútorej strane noh objavujú sa drobne krvave skvrny. Niekoľko sa objavuje porážka zadnej časti, vtedy ošípaná sa nemôže udržať na nohach, líha a často sa zahrabáva do slamy.

V ostrej forme sa choroba udržuje 4—7 dní. U starších a vytvarejúcich ošípaných sa choroba rozsíruje pomaly a objavy sú neznačné, takže okrem nedostatku chuti a horúčky nič iného nemožno spozorovať.

Takýto stav trvá od 2 do 4 týždňov. Ošípané nakazené morom často pokašávajú, lúpe sa im pokožka a nerastú.

Po porážke nachádzame v ich črevach vredy.

Predchádzanie tejto chorobe spočívá na špeciálnej starostlivosti o malé prasce. Malé prasce dávame do osobitého chlieva na dobu dvoch-troch týždňov. Očkujeme ich očkovacou látkou proti moru. Ak sa u niektorých kusov ošípaných objaví mor, treba ich poraziť. Keďže doteraz nemáme lieku na vyliečenie tejto zákarnej choroby, zdravé ošípané dáme ihneď očkovaf proti nákaze moru. Pretože takéto očkovanie chráni ošípané len na dobu 2—3 týždňov, treba ihneď po porážke chorých kusov chliev výdezinifikovať. Najprv chliev vycistíme od hnoja a slamy a potom oblejeme roztokom 2% luhu.

Pretože sa doteraz nepodarilo nájsť vhodné prostriedky na liečenie chorých ošípaných a nákaza sa ľahko rozšíruje, mor je skutočne hrozňa choroba spôsobujúca veľké škody v hospodárstve.

Proti moru sa u nás úradne bojuje a každý majiteľ ošípaných pri ich ochorení je povinný to zahľásiť úradom. Za ošípané zahľásenie do 24 hodín po ochorení štát plati odškodné.

CERVIENKA (RÓZYCA) OŠÍPANÝCH

Je to veľmi ostrá nákažlivá choroba, ktorá napadá najmä staršie ošípané. Vyskytuje sa najviac v lete. Prasce do troch mesiacov obyčajne na červienku netriplia.

Prvými príznakmi choroby je strata chuti do jedenia, nechut do vstávania a horúčka vyše 41 stupňov C (normálna teplota je 39—40°C). Tieto príznaky objavujú sa veľmi rýchlo, ráno ešte sviňa zerie a poobede už nevstane. Za 12—13 hodín alebo aj skôr objavujú sa na pokožke veľké červené skvrny, alebo celá pokožka očervenie. Priebeh choroby trvá 48 hodín a obyčajne končí sa uhynutím. U vytvarejúcich ošípaných má choroba priebeh volnejši a obyčajne prejavuje sa len očerveněním pokožky. Táto ľahšia forma choroby je o to nebezpečnejšia, že sa môže premeniť v dlhotrvale ochorenie. Objavujú sa potom záplenia klobov, ktoré sú veľmi bolestné.

Cervienku treba začať liečiť už v prvých hodinách choroby, lebo vtedy je ešte možnosť zachrániť ošípanú pred uhynutím. Predchádzanie spočíva na očkovani. Očkuje sa dvomi spôsobmi:

- Očkujeme ošípanú živou infekciu červienky a ihneď potom dávame liek proti červienke. Pri tejto metóde treba vyčistiť chliev.
- Očkujeme len samými infekčnými materiálmi, ktorým sa odoberie možnosť infekcie. Kym pri prvej metóde odpornosť proti nákaze je ihneď po očkovani zatiaľ pri druhej až po 14. dňoch. Pri oboch metódach je ošípaná chránená niekoľko mesiacov.

Teda, ihneď po prvých príznakoch ochorenia na červienku treba dať ošípanú zaočkovať. Taktiež vtedy, keď sa červienka objaví u susedov. Očkovaciu látku dostaneme v lekárňach (Rhusio-nomin) alebo silnejsí Rhusiofortin.

Takými látkami očkujeme zdravé ošípané, vstrekujeme im za ucho 1 ml na 10 kg živej váhy, (napríklad ošípanej, ktorá väži 80 kg vstrekujeme 8 ml). Keď je ošípaná už nakazená, vtedy vstrekujeme po 3 ml na 10 kg váhy.

Po očkovani chliev treba vykadiť. Najprv ho vyčistíme od hnoja a potom zalievame 2% roztokom kreolínu alebo lizolu. Koryto po vymytí horúcou vodou vystavíme na slnku.

Nákaza červienky je veľmi vytrvalá a nehyne dlhý čas v údenom alebo solenom mäse. Nič ju iba varenie. Z toho dôvodu treba nakazené ošípané zakopať hlboko a zaliať vápnom, aby sa k nim nedostali psi.

Pri porážke nakazeného kusu treba dávať pozor, aby ste sa neporanili, pretože i krv ošípanej je nakazená červienkou a nebezpečná pre človeka, ktorý taktiež môže ochorieť na túto chorobu.

H. MĄCZKA
 zverolekár

**KÚTIK
 ZE-
 -LIN-
 -KÁRA**

Kostíhoj lekársky — rastie na lúkach, pri cestách a plotoch. Kořen má hnedo sfarbený, zvnutra biely. Na liečenie sa používajú kořene, ktoré zbierame v lete. Umyté kořene necháme na slnku dotiaľ, kým nezvádznu. Potom ich ma drobno posekáme, dosušíme v teplej peci, ale pozorne, aby nescerneli.

Liečivý účinok kořenov kostihoja závisí od správnej prípravy odvaru, ktorý spočíva v tom, že kořen potičieme, zalejeme horúcou vodou na 6 hodín. Po 6 hodinách odvar precedíme. Obdržaná tekutina musí byť hustá a tahavá. Takto pripravený odvar používame pri chŕipke, nádache, kašli, zápaloch priedušiek, hrtana.

Fenikel — používa sa v lekárstve ako prostriedok vetropudný, močopudný, proti katartom a zimniciam. Nemluvňatám varíme čaj z feniklu, ktorý počas výroby osladený pri bolestiach bruska. Liečivý účinok majú semeňa feniklu, ktoré treba starostlivo najprv vysušiť na slnku.

PĚLE MĚLE

... oblasťou najčastejších zemetrasení je Chile? Býva tu prímerne 1000 zemetrasení na rok ... najväčšia ľadová pevnina je Antarktída? Jej ľadová plocha je až 3500 m silná.

... najväčší vodopád je Viktória na rieke Zambezi v Južnej Afrike? Je vysoký 120 až 130 m a široký 1800 m.

... najteplejšie miesto na Zemi je v Libyi? V tieni namerali +58°C.

... najchladnejšie miesto na Zemi je Antarktída a Ojmjakon v Jakutsku. V Antarktíde namerali —85°C, v Ojmjakone —71°C.

... miesto s najväčším rozdielom teplôt je oblasť Ojmjakonu. Rozdiel medzi letom a zimou býve až 102°C. (od +31 do —71°C).

... oblasť najhlbšie premrznutej pôdy je na poloostrove Tajmyr na severe Sovietskeho svázu. Pôda je tam premrznutá až do hĺbky 600 m. ... oblasť s najteplejšou vodou je v Perzskom zálive. Voda v horných vrstvách je +36,6°C.

... najhlbší naftový vrt je v USA z delte rieky Mississippi. Vyhlbili ho roku 1956, meria 6884 m.

... najväčšia vodná elektráreň je Kujbyshevská na Volge. Vyrába 2.100.000kW.

... najhlbší naftový vrt je v USA v delte rieky Coer. Siahá do hĺbky 1415 m.

MÍRZÁK

CONAN
DOYLE

Jedného letného večera, niekoľko mesiacov po tom, čo som sa oženil, sedel som pri vlastnom krbe, bafkal som poslednú fajku a driemkal nad románom po vyčerpávajúcej dennej práci. Moja žena už išla hore do spálne a voľačo predtým zvuk zámky na dverach haly mi zvestoval, že aj služobníctvo sa utiahlo na odpočinok. Vstal som už z kresla a vyklepával popol z fajky, keď odrazu začujem cengot zvončeka.

Pozrel som na hodiny. Ukažovali tri štvrtre na dvanásť. Toto nemôže byť obyčajná návšteva v takú nočnú hodinu. Akisie nejaký pacient, čo ma celú noc zamestná. S kyslým výrazom na tvári išiel som do haly a otvoril dvere. Na moje prekvapenie stál pri dverach Sherlock Holmes.

— Hľa, Watson, — hovoril, — dúfal som, že nie je príliš neskoro a že ešte nebudeš v posteli.

— Milý priateľ, podľa ďalej, prosím tā.

— Vyzeráš prekvapený, a niet divu! Ba sa ti odfahčilo, ak sa nemýlim! Mh, ako vidieť, fajčiš ešte vždy zmes Arcadia ako za staromládečenských čias. Svedčí o tom páperovitý popol, čo máš na kabáte. Dá sa ľahko uhádnuť, že si si zvykol nosiť uniformu Watson. Nikdy z teba nebude čistokrvný civilista, kým zachovávaš obýčaj nosiť vreckovku v rukáve. Mohol by si ma utúliť na noc?

— Veľmi rád.

— Spomínal si mi, že máš byť pre slobodného, a vidím, že momentálne nemáš pánsku návštavu. Aj vešiak na klobúky svedčí o tom.

— Budem veľmi rád ak zostaneš.

— Ďakujem. Obsadím teda ten prázdný vešiak. Vyslovujem ti úprimnú sústrasť, že máš v dome anglického remeselníka. Nevešť to nič dobrého. Dúfam, že nejde o kanalizáciu.

— Nie, o plynové potrubie.

— Hľa, nechal po sebe na linóleu dva znaky od klincov z topánok práve kde dopadá svetlo. Nie, ďakujem, večerom som vo Waterloo, ale rád si vymačkám s tebou fajku. Podal som mu svoj mešec, keď sme si sadli oproti sebe. Nejaký čas fajčil bez slova. Dobre som vedel, že len nejaká dôležitá vec ho mohla priviesť ku mne v takú hodinu, a preto som trepeľivo vyčkával, až začne o nej rozprávať.

— Vidím, že máš teraz hodne práce ako lekár, — riekoval a veľmi prenivako na mňa pozrel.

— Áno, mal som rušný deň, — odvetil som. — Môže sa ti to zdať veľmi smiešne, — dodal som, — ale naozaj neviem z čoho to odvodzuješ.

Holmes sa zasmial pod fúzy.

— Milý Watson, mám tú výhodu, že poznám tvoje obyčaje. Na krátku obchôdzku k pacientom chodíš pešo, kdežto na dlhú sa vezieš na drožke. Ako vidím, tvoje topánky, hoci ich máš obnosene, nie sú vôbec zašpinené. Nepochybujem teda, že máš dosť práce na to, aby si sa musel vozíť.

— Znamenite! — zvolal som.

— Jednoduché, — povedal, — Je to

jeden zo zvláštnych prípadov, kde hlbavý človek môže vytvoriť efekt, ktorý sa javí pozoruhodným jeho susedovi, pretože tento prehliadol maličkosť, ktorá je základom vývodov. To samé sa dá povedať, milý priateľ, o účinku niektorých z týchto malých tvojich literárnych skečov, ktorý je senzačný, lebo spočíva na tom, že si ponecháš pre seba niektoré podrobnosti, ktoré neprezrádzas čitateľovi.

Dnes práve som v postavení tých istých čitateľov, lebo držím v ruke mnohé nite jedného z najpodivnejších prípadov, aké kedy morili ľudský mozog, a vždy ešte mi chýba jedna alebo dve takéto nite, potrebné na doplnenie mojej teórie. Ale ja ich nájdem, Watson, nájdem ich. Oči sa mi rozsvietili a slabý rumeň sa mi objavil na jemných líciach. Na moment sa odkryl závoj jeho prudkej, náruživej povahy, ale iba na okamžik. Keď som mu znova pozrel do tváre, znehybnela ako tvár Indiána; práve pre toto ho mnohi pokladali skôr za mysliaci stroj ako za normálnu ľudskú bytosť.

— Problém má zaujímavé črty. Bám sa, že môžem povedať, výnimočne zaujímavé stránky. Už som vec preskúmal a myslím, že sa mi riešenie už rysuje.

Ak by si sa mohol pripojiť ku mne pri tomto poslednom kroku, preukázať by si mi dôležitú službu.

— Bol by som nadšený.
— Mohol by si zajtra ísť až do Aldershotu?

— Nepochybujem, že ma Jackson zastúpi u pacientov.

— Veľmi dobre. Cheel by som cestovať o 11.10 z Waterloo.

— Budem mať dosť času zariadiť, čo treba.

— Nuž, ak nie si príliš ospalý, načrtneš ti zhruba obraz toho, čo sa stalo a čo zostáva ešte nevyšetrené.

— Než si došiel, bol som ospalý. Teraz ma už spánok prešiel.

— Skrátim príbeh, ako sa len dá, ale nevynechám nič podstatného. Možno, že si o tom už čítaš. Ide o domnenú vraždu plukovníka Barclaya z Royal Mallows v Aldershotu. Tou sa zaobrábam.

— Slova som nepočul o vražde.

— Ešte nevyvolala mnoho pozornosti mimo miestneho okruhu. Príhoda sa odohrála pred dvoma dňami. V krátkosti vyzerá takto:

Ako vieš, Royal Mallows je jedným z najslávnejších írskej plukov v britskej armáde. Preslávil sa na Kryme a v bojoch s indickými povstalcami a odvtedy sa vyznamenal pri každej možnej príležitosti. Velil mu do pondelka večera James Barclay, udatný veterán. Začal ako obyčajný vojak, dosiahol dôstojnícku hodnosť pre svoju udatnosť počas vzbiry v Indii a stal sa veliteľom pluku, v ktorom raz nosil flintu.

Plukovník Barclay sa oženil ešte ako seržant. Jeho žena, za slobodna slečna Nancy Devoyová, bola dcérą bývalého zástavníka v tom istom útvaru. Preto ako sa to dá predpokladať, nastali určité menšie spoločen-

ské ťažkosti, keď mladomanželia, lebo boli ešte naozaj mladí, sa ocitli v novom prostredí. Ukázalo sa však, že sa veľmi rýchlo prispôsobili, a paní Barclayová, ako viem, vždy bola obľúbená medzi paniami v pluku, ako jej manžel u bratov dôstojníkov. Môžem dodať, že bola neobyčajne krásna, a ešte dnes, po tridsiatich rokoch manželstva, je vždy pozoruhodný zjav.

Rodinný život plukovníka Barclaya vyzeral príkladne šťastným. Major Murphy, ktorému najviac vďačím za tieto zprávy, ma uisťoval, že nikdy nepočul o nejakom nedorozumení medzi manželskou dvojicou. Vcelku myslí, že Barclay zbožňoval svoju ženu viac ako ona jeho. Cítil sa veľmi nesvoj, keď neboli s ňou čo len deň. Naproti tomu ona, hoci oddaná a verná, nedávala svoju lásku najavo tak očividne ako on. Ale v pluku ich pokladali za veľmi vzorný manželský pár stredných rokov. Nebolo bádať vôbec nič v ich živote, čo by pripravilo ľudu na tragédii, ktorá sa potom odohrala.

Zdá sa, že plukovník Barclay sám mal akési divné povahové rysy. Bol to skvelý, veselý starý vojak v obvyklom styku, ale naskytli sa príležitosti, pri ktorých sa ukázal schopný značného násilia a pomsty. Avšak tato stránka povahy, ako sa zdá, neprejavila sa nikdy voči jeho žene. Čo ďalšiu okolnosť uviedol major Murphy a tra-

ja z piatich dôstojníkov, s ktorými som rozprával; podivnú skleslosť, čo občas naňho doťahla. Ako to major pripomienul, úsmev mu často zmizol z úst, ako uškrtený volajak neviditeľnou rukou, keď sa veselo zabával a vtipkoval v dôstojníckom klube. Po celé dni, keď prišla naň rozladenosť, upadával do najhlbšej zádumčivosti. Toto a určitý sklon k poverčivosti boli jedinými neobvyklými znakmi jeho povahy, ktoré pozorovali jeho spolu-dôstojníci. Táto druhá zvláštnosť sa prejavovala v tom, že nerád zostával sám a najmä po súmraku. Táto slaboská stránka v povahе, nápadnej, mužnej, často dávala podnet k rečiam a dohadom.

Prvý batalión Royal Mallows, bývalý 117., je v Aldershotu už niekoľko rokov. Ženatí dôstojníci bývajú mimo kasárni a plukovník po celý tento čas obýval vilu zvanú Lachine, asi pol mile od North Comp. Dom stojí uprostred parku, ale západná strana nie je viac ako tridsať yardov od hlavnej cesty. Kočiš a dve pomocnice tvoria služobný personál. Tito so svojím pánom a paňou boli jedinými obyvateľmi vily, nakoľko Barclayovci nemali deti a nechodili k nim návštěvnici, čo by u nich dlhšie bývali.

Teraz sa vráťme k príhode vo vile Lachine, ktorá sa odohrala v pondelok večer medzi deviatou a desiatou.

(Pokračovanie)

